את "בראגי" ניתן להשיג בחנויות הבאות:
תל־אביב: שק"ם אבן־גבירול; המשביר לצרכן; דיזנגוף סנטר; כל־בו שלום; סופרפארם רמת אביב; פרפומריה יסמין אבן גבירול 22. **רמת־גן:** סופרפארם קניון איילון. **הרצליה:** סופרפארם נווה אמירים. **רחובות:** כל־בו יהודה, הרצל 196. **אשקלון:** שק"ם. **חיפה:** המשביר לצרכן; שק"ם. **כרמיאל:** כל־בו גבי מרכז מסחרי. **עכו:** פרפומריית לילך, בן עמי 45. **ירושלים:** המשביר לצרכן; אלבא, בן יהודה 7. **נתניה:** שק"ם. **ראשל"צ:** כל־בו קיס מ', רוטשילד 68.

יואל רפל
מחפש את א"י באמריקה

הסופר, תוקר ואיש הרדיו (הטור השביעי) יואל רפל הקים, בהוצאת מודן, ספריה לחקר ארץ־ישראל. מטרה אידיאולוגית. „להוציא את הספרות הזאת מהתחום האקדמי היבש, שמדבר רק אל קומץ מתעניינים", לדבריו.

לא מכבר יצא לאור „ארץ חמדת", ספרו הקודם של רפל, בו הוא מספר, בין היתר, על ההתיישבות האמריקנית בארץ. „המשיכה של האמריקנים לארץ החלה במאה שעברה. ליחסים הפוליטיים של ימינו רקע רוחי עמוק, המשתקף בדברים שנכתבו במאה הקודמת", מספר רפל, שיצא לארה"ב לברוק הדברים בשטח. בעיר קטנה בפילדלפיה, חיפש את ביתה של קלורינדה מיינור, חלוצת המושבה האמריקאית ביפו. יום שלם נסע במכונית מניו־יורק לעיירה קטנה,

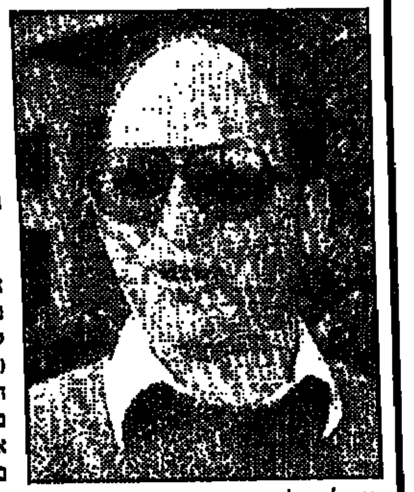
יואל רפל: דיווחים אבודים של מרק טווין

בעיקבות ספרו של ריד הולמס „הנחשונים". בקונטיקט ערך סיור מרוקרק בביתו של הסופר מרק טווין, ונדד מערבה, לעיר אלהמברה שבקליפורניה, כדי למצוא את ביתו של מאטסון, הצלם השבדי־אמריקני הנודע, שהנציח במצלמתו את א"י של ראשית המאה.

בספרית הקונגרס האמריקאי גילה אוסף של 15 אלף תשלילים, שצולמו בארץ־ישראל מסוף המאה ה־19, ויצר קשר להחזירם ארצה. בעיר ג'והנסבורג (בארה"ב), תוך התחקות אחר עיקבותיהם של מייסדי מושבה אמריקאית בא"י במאה שעברה, גילה דיווחים אבודים של מרק טווין על ההתיישבות בא"י.

סנדרה. לא מסתדרת עם אנגלית

סנדרה
כמו השכנה ממול

לפני שלושה שבועות נפגש משה מורד, מגיש „להיט בראש", עם הזמרת הגרמניה המדליקה סנדרה. זה קרה בפסטיבל התקליטים, המתקיים מדי שנה בקאן. מורד הגיש לסנדרה תקליט והב של ארוך הנגן שלה „סנדרה", שנמכר בישראל ב־20 אלף עותקים, וסיפר לה שתקליטה השני, „מריאות", זוכה להצלחה רבה.

סנדרה היפה, בלונדית עם עיניים ירוקות, שמחה והבטיחה שתבוא לבקר בהקדם. בינתים היא חולה בשפעת, ולכן נאלצה להופיע בקאן, עם פליי בק ברקע.

כשהגיע מורד למלון של סנדרה כדי לאסוף אותה להופעה במסגרת הפסטיבל, נזכר ששכח לסדר לה כרטיס כניסה לאולם. כיוון שקהל רב הצטופף בפתח, לא נתנו לסנדרה להיכנס. לא האמינו שהיא סנדרה. „היא פשוט נראית כמו השכנה ממול", אומר מורד, שהוא גם מנהל המחלקה הבינלאומית של סי.בי.אס., המוציאה את תקליטיה של סנדרה בארץ.

„כשביקשתי שתכתוב הקדשות למעריציה בישראל, ראיתי שהיא מתקשה מאוד באנגלית. היא ביקשה את עזרת מזכירתה, והסבירה לי שתוכניתה העיקרית כיום היא ללמוד אנגלית. היא מתכוונת לנסוע ללונדון לחצי שנה, שם גם תשתלם בפיתוח קול ומחול".

מי שבלט בהיעדרו בפסטיבל היה מישל קרטו, המפיק והמנהל של סנדרה, שהוא גם החבר האישי שלה. בדרך־כלל הוא נראה צמוד צמוד אליה, וציפורי דיסקו נאמנות לוחשות שיש דברים בגו.

אריקה ג'ונג
לעזאזל עם הסקס

אריקה ג'ונג. לוותר לגמרי.

בכתבת השער של השבועון „טיים", שהוקדשה בשבוע שעבר לאימי מחלת האיידס, אומרת אריקה ג'ונג – מחברת „פחד גבהים", ומי שנודעה בעבר כבוהנת הגדולה של הסקס החופשי: „צריך לתחקר כיום כל גבר פנוי ומושך על הרגליו המיניים, על נטיותיו הביסקסואליות, ועל שימוש בסמים. כמה מייגע לבקש בדיקות דם מכל גבר שפוגשים, ולרחוף קנדונים לידיו. האם לא קל יותר בימים אלה לוותר לגמרי על סקס, ולהצטרף לאיזו כת דתית נזירית?"

מוריס קפלן
הרגשה פנימית של התאהבות

מוריס קפלן. כבוד לנשים דינמיות

„שיעמום זה דבר מפחיד ואני לא טיפוס פחדן. אז כל חיי הם מילחמה נגד השיעמום. התרופה שלי היא ציור. שנים רציתי לברוח מהמיסגרת של האדריכלות ולא ידעתי איך. אני אדריכל של שנות ה־50־60', לא אדריכל של מחשבים, כך שגם למדתי לצייר", אומר האדריכל־צייר מוריס קפלן שמ־

ציג החודש את ציוריו בגלריה קולייל. „אין פילוסופיה ואין מסר מאחורי הציור שלי. אני גם לא מתיימר".

קפלן, שעל־פי מראהו נולד להיות צייר, חי 30 שנה כאדריכל בוהמיין, בוהמיין ממוסד. חולצה שחורה וצעיף קטן לצוואר הנוגע בזקנו עטור השיבה. בראשית שנות ה־60' עלה מורוס־אמריקה, תיכנן שכונה בגבעה הצרפתית בירושלים ואת מלון ימית בתל־אביב. זה שמונה שנים שהוא עוסק גם בציור. „כמו תראפיסט אני נותן לכל מישפחה לתכנן את ביתה. אם אתה מכניס את האישיות של המישפחה לתוך התיכנון, אתה נותן ביטוי לדינמיות שלה".

שמירה על האינדיבידואליות והדינמיות מאפיינת גם את הציור שלו. רוצה שהמורלים שלו ירגישו חופשיות, כמו הדיירים בבתים שהוא מתכנן, שיתנועעו כפי שהן מרגישות באותו רגע, שלא ישבו קפואות אם הן לא רוצות. „יש לי הרבה כבוד למורלים שלי, שכולן נשים. אני נורא אוהב נשים. כן, אני נשוי, אבל מה הקשר? לגבר נשוי אסור לאהוב נשים?" מתור־דה קפלן, העומד להיות סבא בימים אלה ומסיים בשאלה הנשמעת רטורית: „מה לעשות כשבאביב תוקפת אותי איזו הרגשה פנימית של התאהבות?"

דיוויד ודיוויד
תקוות מתנפצות לחלומות זוועה

שני הדיוידים: אלכוהול וסמים ללא הגבלה

„בומטאון", אלבום בכורה של הצמד דיוויד ודיוויד, יצא לאור בארץ (הליקון). לפני חודשים אחדים היו השניים כמעט אנונימים. כיום נחשב אלבומם בארה"ב לאחת ההצלחות הגדולות של ראשית 1987.

דיוויד ברוואלד ודיוויד ריקטס, שני צעירים מתוסכלים, נפגשו באקראי, תוך כדי שוטטות במועדוני־הלילה של לוס־אנג'לס. ברוואלד, 25, מעריץ נלהב של בודליר ושל קפקא, בנם של פרופסור ופסיכולוגית, נקלע לעולם הפאנק של שנות ה־70'. הוא שר בלהקת פאנקיסטים שנכשלה, ואחר־כך התפרנס מכתיבת סיפורים פורנוגראפיים למגאזינים. ריקטס הגיע מפילדלפיה, ניסה כוחו בנגינה בכמה להקות־רוק מקומיות, ולבסוף נאלץ לקיים את עצמו מעבודות מזדמנות בנגרות ובצבעות.

„בומטאון" הוא סיפור על תקוות המתנפצות לתוך חלומות זוועה, על אלכוהול וסמים ללא הגבלה, ועל הרבה סקס ללא אהבה. ברוואלד שר בקול רווי עשן־סיגריות על „קריסטינה הנוהגת מכונית יוקרתית, נוטפת שביעות רצון עצמית, טבעות על אצבעותיה, שיש על ריצפת ביתה, קוקאין במגירה וסורגים על הדלתות".

גם שאר הדמויות המאכלסות את „בומטאון" הן דמויות מציאותיות של כרך הומה. כאלה הם שלושת הצעירים מהשיר „נבלע על־ידי הקראק", שאיש מהם אינו מגשים את תוכניות חייו. „אנשים לא מבינים שהכסף הרב שיצברו לא יביא להם אושר", מצהיר דייויד ברוואלד, טיפוס של אמן מתענה, אותו מאזן ידידו דיוויד ריקטס.

סרז' אנקרי
ג'יימס דין בטוניס

סרז' אנקרי. הקרנה בערב יום־הכיפורים

סירטו של הבמאי סרז' אנקרי, „האדמה הלוהטת", מתחיל להתחמם, ויוקרן בקרוב בפסטיבל הסרטים בברלין, שייפתח ב־20 בחודש. הוא הגיע לשם בזכות שיש קולה, שרכש את הסרט ממפיקיו (חברת יניל), ולקח איתו לגרמניה גירסה מחודשת.

בשלוש השנים האחרונות זכה הסרט, לדברי אנקרי, לתגובות נלהבות יותר בחו"ל מאשר בארץ. אבל היו גם תקלות. עלילת הסרט מתרחשת בטוניס, בשנים 1954־1984. בקטע משנת 1954 תלה הבמאי מעל המיטה של מאיר סוויסה תמונה של ג'יימס דין. אחרי הקרנת „ארמה לוהטת" בפסטיבל בסאן־פרנציסקו, כתב מבקר קולנוע: „לא ייתכן שבטוניס, ב־54', ידעו מי זה ג'יימס דין". תקלה מסוג אחר: הסרט הוקרן בסינמטק במונטריאול, יחד עם סרטים ישראליים נוספים, בפני אולם כמעט ריק. מנהלי הסינמטק לא שמו לב לכך, שהיה זה ערב יום־הכיפורים", מספר אנקרי, העובד בימים אלה על שני תסריטים חדשים, אחד מהם עם התסריטאית חיה מיניסטר.

את אחד השחקנים בסרט, ז'אק עובדיה, המגלם את דמות הסב, מצא אנקרי במיקרה. הכל היו בטוחים שהוא צפון־אפריקני. רק כשהתחילו לצלם, התברר שנולד בצרפת, ושיחק תפקידים קטנים בסרטים של רנואר וקארנה. כל קשר ליהדות צפון־אפריקה – אין. בתור סבא טוניסאי אותנטי הוא צריך להתפלל. „האיש, בן למישפחה מתבוללת. לא רק שאין לו מושג בענייני יהדות, אלא שהוא גם אתאיסט מוחלט. בקושי הצלחנו לשכנע אותו להניח תפילין. כדי שיברך ברכה יהודית, היינו צריכים לעשות לו דיבוב".

איתן קדמי. עודף גירויים מלחיץ אותי.

דניז ארקן ולואיז פורטל
שיחות מלוכלכות

לואיז פורטל. התנסויות מיניות על כרטיסיות

מחרתיים יוצא אל האקרנים סרטו עטור השבחים של הבימאי הקנדי דניז ארקן, „שיחות מלוכלכות". את עלילת הסרט, ששמו המקורי הוא „שקיעת האימפריה האמריקנית", שאב ארקן מחייו ומחיי ידידיו. „התחלתי לאסוף אנקדוטות וסיפורים, קטעי שיחות ששמעתי מפי חברים ומכרים בבתים ובמסעדות. רשמתי את התנסויותיהם המיניות על כרטיסיות", סיפר ארקן לאחר הקרנת סרטו בפסטיבל קאן האחרון.

כן, פרטיסיות. ארקן, מרצה להיסטוריה במקצועו, מתייחס אל הסרט כאל עבודת מחקר בנושא הרגלי המין – ובעצם, אורח החיים – של החברה האמריקנית. ארקן, 45, משופם ובעל הופעה אתלטית, נולד בכפר קטן על נהר סנט לורנס, למד בבית־הספר של הישועים ובאוניברסיטת מונטריאול, בה גם הירצה. הוא עשה הסבה לקולנוע, והתקבל לחבר הסרטים הקנדי. לפירסום רב זכה, כאשר סרט תעודתי שלו נאסר להקרנה על־ידי הצנזורה הקנדית.

„הנפשות הפועלות ב'שיחות מלוכלכות' משוחחות על מין, מפני שזהו נושא רציני הקושר את כולנו", אומר ארקן, שבחר את שחקניו מקרב חוג מכריו. אחת המשתתפות היא ידידתו, הכוכבת הקנדית לואיז פורטל. שלושה מהשחקנים, דומיניק מישל, רמי ז'יראר ופייר קורזי, נושאים בסרט את שמותיהם הפרטיים האמיתיים. „זהו בעצם סיפור חיי וחייהם"

כשנשאל ארקן מדוע עשה סרט בנושא מין חופשי ומתירנות, דווקא בתקופה של הידוק התגורה (המינית), השיבו: „כמו בפוליטיקה, כולם מרגישים את הצורך בקיצוץ הוצאות המדינה. מנסים, אבל זה לא הולך. הגירעון גדל תמיד. כך אני רואה את המטיפים לחזרה לחיים שמרניים. זוהי מלכודת. החלום להינשא בלבן, ולבלות את כל החיים עם אותו בן זוג אכן קיים, אבל המרחק בינו לבין המציאות גדול מאוד מאוד..."

איתן קדמי
קריקטורות על גחלים

קריקטורה שצייר המאייר־צייר־קריקטוריסט איתן קדמי עבור מגזין „זמנים מודרניים", של יום העצמאות האחרון, מוצגת בתערוכת הקריקטורות של מוזיאון חיפה. בציור – גבר ישראלי ממוצע, עומד ומנפנף בדגל ישראל מעל עשן מיתמר של...שישליקים. זהו אובדן הערכים על־פי איתן קדמי, צעיר ישראלי שאת מה שאיכפת לו מבטא בקריקטורה.

קדמי, 31, תל־אביבי בוגר תיכון חדש, שירת כקצין חינוך בצה"ל. לירושלים הגיע כדי ללמוד במחלקה לעיצוב גראפי בבצלאל, ובתום הלימודים נשאר בעיר. „בירושלים התחלתי לצייר. ירושלים היא עיר של הרמוניה ויופי. עודף גירויים מלחיץ אותי. אני זקוק לשקט של ירושלים, כדי לעכל את הרגישויות של עצמי, כדי להמשיך להתקיים".

חשבוע שלו מתחלק לשניים. החצי הראשון מוקדש לעבודה: איורים לספרים וקריקטורות, בין היתר ל„זמנים מודרניים" ול„כותרת ראשית". החצי השני של השבוע – לאמנות לשם אמנות: ציור, פיסול, קולאז'ים. עירום בצבעים חזקים. „המסר שלי בציור הוא צבע. המסר בקריקטורה הוא קו. לדגל ישראל היתה משמעות כל־כך חזקה, והנה עם השנים היא הלכה וניטשטשה. עצם הניפנוף בדגל הפך לפעולה לגמרי חיצונית, כמו לעשות רוח בגחלים.

„יום העצמאות נהיה חלק מפולחן של אכילה, חגיגה בלי לדעת מה ולמה. כל החברה שלנו נהפכה לחברה שפועלת על־פי מניעים חיצוניים. אני מנסה לגעת בגרעין של הדברים, על־ידי מספר קווים מינימלי. זוהי בשבילי הקריקטורה. העברת מסר דרך קו".

אדזון

להתעורר עם עור ראשון

בייביצינה - להתעורר כל בוקר מחדש

חדש! בייביצינה - סדרת טיפוח לאם ולתינוק.
בייביצינה - סדרת מוצרי טיפוח שתפנק את תינוקך ותפנק גם אותך.
תני לילדך את הטיפול המתאים לו. תני לעורך את הפינוק המגיע לו.
לבחירתך:

שמפו בייביצינה (Babycina Shampoo)
השמפו שבראש. אינו צורב ואינו גורם לגירויים בעיניים, ולאחר הרחיצה משאיר את העור עדין וקטיפתי. שמפו בייבי צינה מתאים לשימוש גם כקצף אמבט.

אל־סבון לתינוק (Baby Soap)
אלסבון נוזלי. תשלובת מיוחדת של סבון טבעי ודטרגנטים עדינים לרחיצה מושלמת ונוחה של תנוקות ואמהות.

קרם בייביצינה (Babycina Cream)
קרם איכותי וטהור למריחה על עור התינוק ועל עור רגיש ועדין. מתאים למניעת אדמומית, כוויות שמש וגרוד.

תחליב לתינוק (Baby Lotion)
תחליב מועשר במיוחד. מרכך ומנקה,
מסיר הפרשות עור, מגן על העור מפני
נזקי האקלים ושומר על לחותו הטבעית.

כצט
CTS

babycina

סדרת מוצרי טיפוח לאם ולתינוק

ברשיון משרד הבריאות. להשיג בבתי המרקחת ובחנויות המובחרות.
יצרן: כ.צ.ט. טבים בעיים, קרית מלאכי.
מפיצים: כ.צ.ט בעיים דרך ז'בוטינסקי 100, פתח תקווה טל. 03-9250250
חברת "נוריה"

שיטה בשיגעון

מאת דבורה נמ...

איור: דני קש...

לפני שבועיים איבדו כאן רבים את העשתונות. הפרס הגדול בטוטו, הביא לגל חסרי־תקדים של מהמרים. העובדה שהפרס הזה בעצם יהיה קטן משום שעתיד היה להתחלק בין כמה זוכים, לא הרתיע.

גם אם אין קאזינו בישראל, מהמרים יש בשפע. אפשר להבחין בין מהמרים כפייתיים, המכונים על־ידי הרופאים „מכורים למישחקי מזל", לבין מהמרים מיקריים. ההימור הכפייתי, נחשב לתופעה חולנית, הקשורה בדחף פנימי, שמושפע מגורמים נפשיים שונים.

ההימורים הכפייתיים אינם מתבטאים רק במישחקי קלפים במועדונים לא־חוקיים. אלא בכל סוג של הימורים.

בישראל חיים כמה מאות של מהמרים כפייתיים. חלקם נוסע לחו"ל, אך ורק כדי לשחק בקאזינו. מוצאים אותם בספרד, לאס־ואגס ואפילו בולגריה והונגריה. בבתי הקאזינו אוהבים את הישראלים. לא ברור מדוע.

מה דוחף את המהמרים הכפייתיים? איזה טיפוסים הם? מדוע ההתמכרות להימורים היא תופעה חולנית בדיוק כמו התמכרות לסמים ולאלכוהול?

שני חוקרים אמריקניים, הפסיכיאטר ד"ר רוברט קאסטר והפסיכולוגית ד"ר ג'וליאן טאבר, מבית־החולים לחיילים משוחררים בקליבלנד, חקרו במשך שנים רבות את התיסמונת שכינו „אפרעה נפשית על רקע הימור כפייתי בלתי נשלט". לטענתם, כל דחף להימורים כמותו כדחף לוולילה, להצתת אש, קלפטומניה כרונית ושימוש בסמים. הרקע לכך הוא אפרעה נפשית, שמקורה בילדות.

דחפים בלתי נשלטים כאלה מתפתחים בצורה קלה כבר בילדות. הדחף מחריף בגיל ההתבגרות, על רקע של ילדות עשוקה, בדידות נפשית וריגשית, חסך באהבה מצד ההורים והמישפחה, ודחייה מצד החברה.

הרצון להמר ולהרוויח פירושו באופן תת־מודע, התגרות בגורל ורצון לנצח את החוק. להוכיח לו שאתה טוב ומוכשר יותר.

הסקרים בעולם ובארץ אומדים את אחוז המהמרים בקלפים, לוטו, טוטו, מירוצים ובתי קאזינו, ב־80 אחוז גברים ו־20 אחוז נשים. אלא שקיים הבדל בין גברים ונשים, ברקע ובאישיות.

מה מאפיין את הגבר המהמר הכפייתי?

לדעת צוות החוקרים בארה"ב, מהמר מכור, הוא גבר שמערכת יחסיו עם אביו היתה קשה, רעועה ורצופה התנגשויות. בנים של אבות כפייתיים, שתלטנים, מחפשי שלמות, שתמיד מתחו עליהם ביקורת, בילדותם ובבגרותם. בחלק מהמיקרים האבות עצמם היו מהמרים, שיכורים או נרקומנים. במילים אחרות: התמכרות להימורים רומה להפליא במרכיביה להתמכרות לסמים ולאלכוהול. היא כפייתית, תורשתית ובלתי נשלטת.

ההימור הכפייתי, מבטא בעצם את הכעס שהצטבר אצלם כלפי האב השנוא. רוצים להוכיח לו שהם יהיו יותר מוצלחים ממנו; ואם לא ניתן להם לעשות זאת בדרך חיובית, כמו הצלחה בלימודים, במיקצוע או בעסקים, הם מנסים את דרך ההימורים. דרך קלה להתפאר בהצלחות כספיות ואפשר להסתיר כישלונות.

לאישיותו של המהמר הכפייתי יש עוד צד. ההשפעה של אימו. היא נמצאת ברקע. אולי אין המהמר מודע לכך או מודה בכך. ברוב המיקרים אימו של מהמר כרוני, לא יכלה להעניק לבנה את הביטחון הבסיסי והתמיכה שלהם נזקק מילדותו. היא אדישה, חלשה, בעלת אופי לא יציב ונשלטת בעצמה. הילד גדל כשזיכרונות האם שלא הצליחה להגן עליו מפני השתלטנות והנגישות של אביו, רודפים אותו.

טוטו, לוטו, קלפים, רולטה. אולי אפילו הבורסה לניירות־ערך • בישראל אין קאזינו. אבל כולם מהמרים • רוצים להרוויח הרבה, מהר, בלי להתאמץ. להרוויח. אם אתם מכורים להימורים, זהירות. אתם אלכוהול וסמים. אתם בבעיה, כמו גמילה • הסיבות זקוקים לטיפול קשה, חסר באהבה. למחלה: ילדות שהפסיכולוגים אוהבים ועוד ביטויים

דמותה ואישיותה של האשה המהמרת־המתמכרת, שונה מהגבר. בדרך־כלל זו אשה שסבלה מחסר אהבה מצד האם. לא היה ביניהן קשר רגשי חזק. מסקרים שנערכו בארה"ב בקרב נשים מהמרות, נמצא, שברוב המיקרים היו להן אמהות משני טיפוסים קיצוניים. או שתלטניות מאוד, או חלשות ותטרות־ישע. בחלק מהמיקרים נתגלה אצל נשים מהמרות רקע טראומטי של תקיפה־מינית, לרבות אונס בילדותן, ואחר־כך ניסיון רע מאוד עם גברים.

הרצון להצליח ליד שולחן ההימורים, שסביבו יושבים בעיקר גברים, הוא דחף בלתי נשלט מצד נשים אלו. במדינות שבהן אין קאזינו או הימורים אחרים, הן ממלאות טפסי לוטו וטוטו. זוהי האפשרות שלהן להביס את הגברים שמאחורי התחרויות האלו. נקמה מתוקה.

„כאשר נשים מפסידות את כספן ורכושן בהימורים, הן מגיבות בצורה חריפה יותר מאשר גברים מפסידנים. נשים אינן יכולות להפסיד בכבוד ואינן מבינות מה זו רוח ספורטיבית בהימורים. נשים מהמרות הן תוקפניות יותר. כל הפסד נתפס אצלן כפגיעה באגו", אומר ד"ר רוברט מ. פוליצר, מנהל המכון לאפרעות נפשיות בשל הימורים, בוושינגטון.

כל עולמם של המהמרים סובב סביב ההימורים. קלינאים המטפלים באנשים כאלה, שפונים אליהם כדי להיגמל מההרגל הממכר, טוענים שאי־אפשר לגמול אותם בשיכנוע ובדיבורים. הם חייבים לקבל טיפול פסיכולוגי מיקצועי, כפי שנעשה בגמילה מסמים ומאלכוהול, תוך התחקות אחרי הגורמים להתנהגות כפייתית זו, הקשורים בילדותם המוקדמת.

החוקר האוסטרלי ד"ר פ. בלאצינסקי, טוען שהתאווה להימורים מתפתחת בעיקר בשכונות מצוקה, שבהן תנאי החיים והסביבה רוחשים ליצר תחרותי. במיוחד אצל אלה, שהפרוטה אינה מצויה בכיסם, הם מחפשים רווחים קלים, לפעמים כדי לקנות אוכל או משקה, בלי לעבוד. באזורים כאלה גם שוררת אבטלה גדולה, ובבית, הורים חלשים ואב שיכור. בהתבגרותם, מפנים צעירים אלה את מירצם לעשות מכה אחת, בהימורים מסוג אחר. במלים אחרות, כאשר הם אינם מצליחים, הם פונים לפשע.

„מהמרים כפייתיים מתותגים בגיל צעיר. זה אגב אחד המאפיינים של קלפנים. הם בונים את עתידם על רווחים מהימורים. מירוצים או מישחקי קאזינו. כבר בירח־הדבש הם נכנסים לקאזינו עם כמה מאות דולרים, בתקווה שהרווחים יממנו להם את ירח־הדבש", אומר ד"ר בלאצינסקי.

אצל חלק גדול מנשות המהמרים קיימת נטייה מודחקת להימורים, למרות שאינן מהמרות בעצמן. הן נותנות כתף לבעל מהמר. אינן מתלוננות על המצוקה הנגרמת, כשבמקום רווחים יש הפסדים. זה אחד ההסברים להשלמה של נשים הנשואות למהמרים כפייתיים.

לדעת החוקרים האמריקניים קאסטר וטאבר, בצד המהמרים הנשלטים על־ידי יצר נקמה ותאווה להצלחה, בגלל בעיות בילדותם, קיים

(המשך בעמ' 21)

אפשר למצוא אותה במצעדי הפזמונים, מאחורי המילים ● אבל חמוטל האמיתית יושבת במושב של חסידי הרב שלמה קרליבך, חוזרת בתשובה אבל לא בדיוק, עם הבעל מרק וחמישה ילדים, שניים משותפים ● השבוע יש לה חגיגה: קבלת פרס לספרות יפה, עבור ספר שירים ראשון.

מאת עמליה ארגמן ברנע

צילם: שלום בר טל

חמוטל בן זאב. עובדת היותה יהודיה, ישראלית, הפכה משמעותית בחו"ל.

הדוד של כרמל הפעוטה, דורי בן זאב, קורא לה קראפי. „זה בגלל שהיא שובבה וחבלנית", אומרת בחדווה אמא חמוטל בן זאב. כמעט כל זמן הראיון יושבת כרמל, וכך גם אחותה בת השלוש אודליה, בשקט בשקט על הברכיים של אמא. התנהגות מופתית.

שם המשפחה הנוכחי של חמוטל, 32, הוא עפרון. השם הקודם הוא שמתקשר מיידית עם פיזמונים. „עולה עולה", השיר של יוזהר כהן שנסע לאירוויזיון וכמעט זכה – שלה. מי שמעורכן במצעדי הפיזמונים של היום ימצא את שמה גם שם, במילים ללהיטים של בועז שרעבי ואילנה אביטל, למשל. כשייסדו לא מכבר כותבי התמלילים איגוד לקידום זכויותיהם בתוך אקו"ם, היתה חמוטל אחת הפעילות הנמרצות בהקמתו.

וכל זאת – בזמן שבו היא מאחלת לעצמה יותר מתמיד, שלא תידבק בה תדמית של פיזמונאית. בזמן שבו היא מחזיקה בידיה ספר שירים ראשון מפרי עטה. ספר שירה שאין בינו לבין פיזמונאות דבר. הוא מכיל כשמונים שירים, ושמו: „לפעמים מלאך לפעמים שטן". השבוע זכתה בפרס לספרות יפה ע"ש חיים קוגל מטעם עיריית חולון (בשיתוף עם המשורר עמוס לויטן). אולי צעד ראשון של הכרה מצד המימסד הספרותי הלגיטימי.

קו החיים והיצירה של חמוטל, בתו של השחקן מרדכי בן זאב וכאמור אחותו של דורי, כבר השיק בעבר לתיקשורת. סיפרו שחזרה בתשובה; סיפרו שחזרה מאוחר יותר בשאלה; סיפרו שהיא חיה בקומונה של היפים מובטלים. תמונה ברורה, איכשהו, לא הצטיירה, ולא מעט באשמת של הצעירה, שהאקסטרוברטיות איננה דווקא מתכונותיה הבולטות. בניגוד לאת, למשל.

הספר שהביא אותה להיתשף, הביא אותנו אל צומת ישובי מודיעים, בסיבוב פונים שמאלה. נוסעים ישר ישר בכביש החוצה את יער בן־שמן, עד שמגיעים למושב „מבוא מודיעים".

חמוטל בן זאב

לפעמים מלאך

המושב שבו גרה חמוטל, עם מרק בעלה וחמשת הילדים הוא מושב המאוכלס כולו בעולים חדשים מארה"ב, חסידיו של הרב שלמה קרליבך. גם לרב יש שם בית. „אני", תאמר חמוטל, „בעצם אנחנו, המשפחה היחידה שדוברת עברית בשטח". על שאר ההבדלים בין משפחתה למשפחות האחרות, תעדיף לא להרחיב את הדיבור. מאוחר יותר יעלה שוב הנושא הרגיש כשתדבר על דת, אמונה וחזרה – אם יש כזו – בתשובה.

חמוטל ממתינה לנו ישובה על סלע. מסביב מכסים את אדמת ההר חרציות וכלניות של חורף. מתוך הבית עצמו, בית סוכנות, רואים רק את הואדי הגדול. כמעט שום התערבות של האדם בנוף. כמה בתים. גרגרה פה ושם, זוג אופניים. אפילו לא גינות נוי. המיבנים הציבוריים כוללים מכולת, משרד קטן ומקווה טהרה. כן, ויש גם שני טלפונים ציבוריים.

ארמומיות קור פורחת על ידיה של חמוטל. יש לנו עכשיו שעה אחת, עד שהבנות יחזרו מן הגן. אחריהן בזה אחר זה יגיעו הבנים. סך הכל חמישה.

היא הכירה את מרק, בעלה, לפני כחמש שנים, כששהתה באמריקה לצורך לימודי אמנות בסטודיו לסטר פולקוב בניו־יורק. אחר כך נסעה למיאמי, ועבדה כמלצרית במסעדה. מרק היה מלצר ראשי. עבודה זמנית.

ביום השני להיכרותם סיפר לה שיש לו שלושה בנים, רני, יעקב ורפי, אותם הוא מגדל לאחר גירושיו, לבד. „לא נבהלתי בכלל", אומרת הבחורה הרזה והשברירית, אז בת 27. „קפצתי לבריכה הזו. כשסיפרתי להורים שלי הם מאוד נבהלו. היום אני חושבת שההימור של מרק היה גדול משלי. הוא היה צריך להיות אמיץ מאוד כדי לשאת לאשה בחורה כמוני, בלי ניסיון בגידול ילדים. מה עוד שלו – אסור היה לשגות. הילדים, אז בני 9, 5 ו־2, כבר קיבלו את מנת הסבל שלהם אחרי שהבית שלהם נהרס. הם היו צריכים להתרגל לחיים חדשים, לאשה חדשה, לדמות נשית לא מוכרת.

כאשר היו כבר בארץ, בקיבוץ, הציקו להם ילדים בשאלות מדוע הם לא קוראים לחמוטל אמא. נערכה שיחה גלויה בבית, שאחריה החליטו ביוזמתם לכנות אותה אמא. „הם אימצו אותי יותר ממה שאני אותם", אומרת חמוטל. „השאיפה הגדולה שלי, היא להכין אותם לחיים חזקים ובריאים ככל האפשר. ויש לי הרגשה", היא אומרת בחיוך, „שזה הרבה פחות מסובך ממה שזה נראה. לילדים יש מסננים אחרים משלנו".

מרק, יליד אריזונה, תושב מיאמי, יועץ חינוכי לעבריינים צעירים, היה רחוק מיהדות מרחק רב. כך גם חמוטל. בבית הוריה, בית חילוני, לא סיפקו לה מידע על מה זו יהדות. אחרי שהות ארוכה בארה"ב הרגישה, שחוסר הידע הזה מציק לה. עובדת היותה יהודיה, וגם ישראלית, הפכה משמעותית פי כמה בניכר. עוד קודם התאפיינה תקופת ההתבגרות והגיבוש שלה בחיפושים, בנסיונות למצוא תשובות לשאלות קיומיות ופילוסופיות. יוגה, מדיטציה, מכולם כבר טעמה קודם.

„מיסודי הייתי, כנראה, אדם מאמין. האמנתי תמיד שיש מי שמכוון את הדברים". בשלב הזה גם ניקרו על דרכה יהודים שומרי מצוות, כאלה שעברו גם הם מסלולי חיפושים. בנקודה זו בדיוק, וגם זה לדעתה לא מקרי, הצטלבו היא ומרק. את היתר השלימו ביחד. בספרייה שבביתם, במושב, ניצבים היום ספרי קודש רבים. סידורים, משניות וזוהר, חומש מבואר ומפורש, מדרשים.

אבל, אומרת חמוטל, לתהליך הזה התלווה עוד משהו, שאינו מאפשר לקרוא לי חוזרת בתשובה. „חוזרת בתשובה לא נראית כמוני", היא מחייכת. „היה לי חשוב לא לאבד את עצמי. התוצאה היא, שלדתיים אני נראית היום חילונית מדי, ולחילוניים – דתית מדי. לנו נראה שזו דרך ביניים. משהו שאפשר לקרוא לו שיווי מישקל. גשר." משמח אותה שהיא יכולה לקיים דיאלוגים גם עם חילוניים גם עם דתיים. לעומת זאת, תסרב לפרט בפרהסיה אלו מצוות היא שומרת ואלו לא.

מרק חובש לראשו ספק כיפה סרוגה, ספק בארט זרוק. „עדיין נאבק עם העברית", אומרת חמוטל, ומגישה כעכי שומשום המיוצרים במפעל למזון טבעי שבבעלותו. באמריקה, היא מספרת, היה יועץ חינוכי מיוחד לטיפול בעבריינים צעירים. בארץ צריך היה למצוא עבודה, שלא תיאלץ אותו להשתמש בשפה. „הוא עלה לארץ שלא הכיר מעולם. לקח את הפקעאלך ואת הילדים ובא". מכיוון שכך, העבה גם היא, לכאורה, עולה חדשה. עברה את כל שלבי הקליטה במרכז קליטה בקיבוץ, על בשרה.

היתה עדה לתהליכי ניכור, זרות, הלם תרבותי ריחוק מחברים ומשפחה. כל העניין הזה עושה לה משהו. עושה לה להיות ישראלית אחרת.

מרק מגיע הביתה. הפעם מוקדם מהרגיל. שומע על הבשורה שהגיעה זה עתה מעיריית חולון בעניין הפרס. גוחן לנשיקה ספונטאנית, ולוקח את הילדה מזרועותיה של חמוטל. „אז זה היה בסדר החומר שהבאתי לשם", יגיד בשקט, טוב שהבאתי". „כן", תגיד חמוטל, „בסדר גמור", יש דרכים רבים להרגיש שותפות. אחר כך יעמיד על האש סיר גדול עם מים רותחים, לבשל פסטה לצהריים.

לפעמים, אומרת חמוטל, אני מנסה להסביר למרק מה אני כותבת בשירים. זה מצחיק, אבל אני לא מצליחה. בשירים אני משתוללת לי עם השפה. מילים זורקות אותי. נדמה לי שאני עושה איתה מה שיכול אדם לעשות רק עם השפה שלו.

קשה למצוא השתקפויות ברורות של אירועים בחייה בתוך השירים. עקבות אירועים בחיי אשה צעירה, כמו נישואין ולידות ומעברים. לא בהכרח היא כותבת רק על עצמה:

„הפלסטיקים של גרטרוד
והפורצלנים של ארנסט
מצאו שפה משותפת
וחיו בשלום שלושים שנים.
גרטרוד החליטה מים בצנצנת
ביום ששי ולפעמים
באמצע־שבוע
וארנסט צחק ואמר שפלאסטיק
לא
טבל
אבל צריך לנגב אבק.
גרטרוד הבינה שצריך
(זה בא לה אחרי כמה שנים)
והיתה מסירה אבק במכך עצות
טוזים
וארנסט הביט והבין...
גרטרוד הבינה שצריך בחיים
פלאסטיק מצוי ויותר חברים
ולפני שהחליטה למות ביקשה
שישימו פרחים של אמת על
קברה."

ושיר אחר, קצר:

„סטיבי וונדר
ישנה הזכורה בקשה במיוחד.
אמצעים למטעותעות הזיותן
הזוזתן
והקנאה מתקשה בקרח
והידיעה שאלמה תמיד מחכה."

בספריה שלה יש ספר ענק, מכורך בכריכה אדומה, שם כתובים בכתב יד יפה להפליא כל השירים מהם בחרה, מאוחר יותר, את שירי הספר הראשון. הולכת בחורה ומוציאה לאור קודם כל את הספר של עצמה בהוצאה פרטית, בעותק יחיד, בלעדי. יש ממשות. לפני שמונה שנים ניסתה להגיש אסופת שירים להוצאת ספרים. היא נענתה בשלילה. זה ריפה את ידיה, עד לתקופה האחרונה, כשמצאה בהוצאת „נוצה וקסת" מו"לית צעירה ודינמית, שאהבה מאוד את השירים והימרה עליהם. ההימור היה הדדי.

בדיעבד היא שמחה שהספר הראשון התעכב. היום היא בשלה יותר לעמוד בתוצאות הלוואי. בחשיפה, בביקורת הספרותית, בכל היתר. את הסטא'ז שכביכול עברה בפיזמונאות, אין אפשרות ליישם. „שם", היא מסבירה, „הקשיים הם מסוג אחר. במישור היחסים הבינאישיים בעיקר. עימותים עם אנשים שרוצים שתכתבי כך ואת רוצה אחרת, שמבקשים לעצמם תהילה בלעדית. אבל שלא תביני לא נכון. כשאני שומעת שיר שלי ברדיו, אני מאוד שמחה".

את הציפיות מספר השירה בוחרת חמוטל להגדיר – ולא במקרה – בדימויים מתחום ההורות. „זה כמו שאת יולדת ילד. ילדת אותו. מעתה ואילך הדברים כבר אינם קשורים כך. ועם זאת היית רוצה, שהילד הזה יהיה מוצלח ככל האפשר, שיתפתח, שיגדל, שיהיה מקור לגאווה. שיהיה בקיצור, ילד טוב".

אודליה עם הקוקו הזהוב, ששותה שוקו בבקבוק, שומעת ומרימה את הראש. אולי היא חושבת שהתכוונו אליה.

מימין; שלושת הבנים, רני (14), יעקב (10), ורפי (8).
משמאל: מרק ובזרועותיו התינוקת כרמל (1½). לפניו – חמוטל ואודליה בת ה־3.

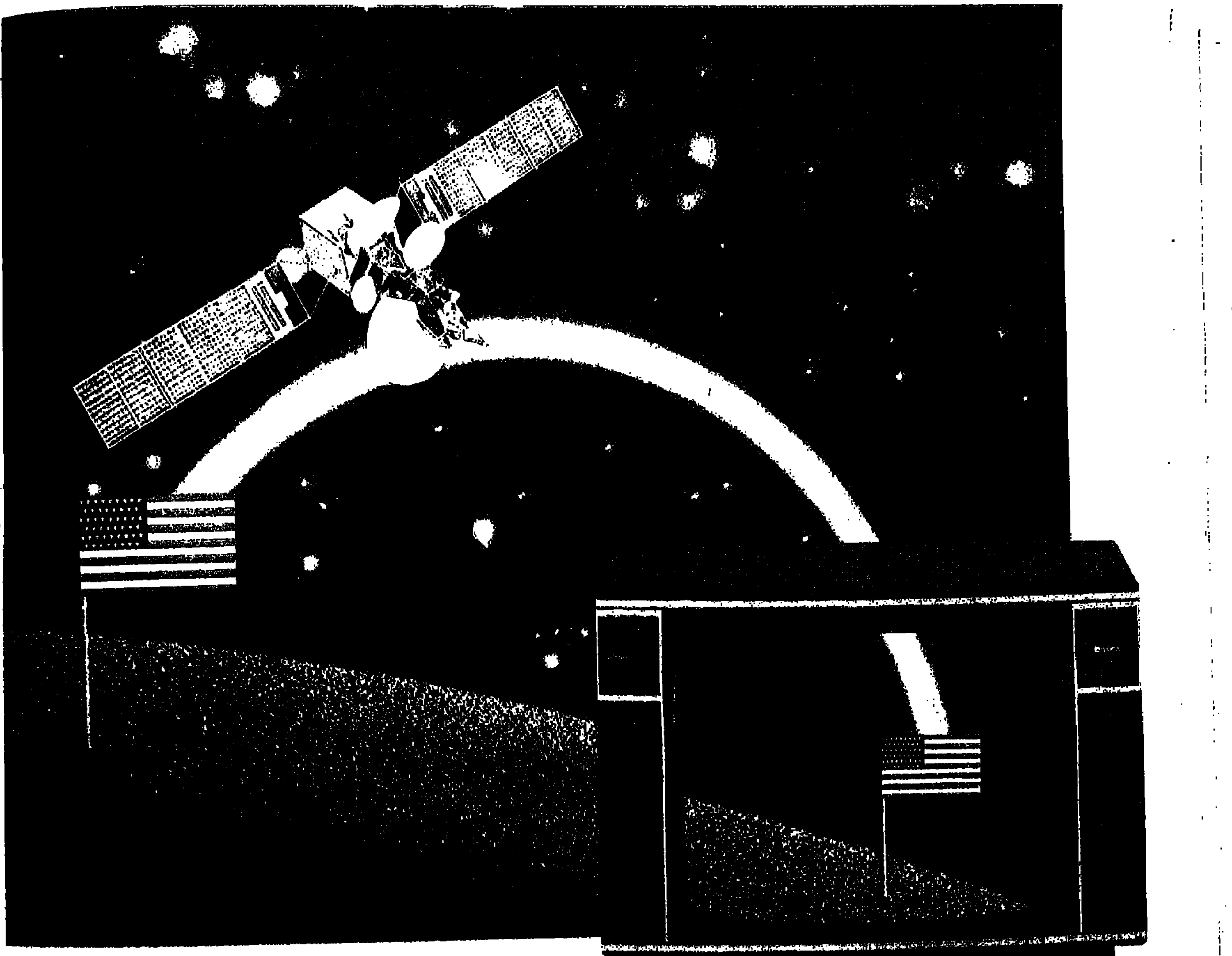

סילורה תופסת אמריקה

למה כולם רוצים תמיד לתפוס אמריקה ולא שידורי טלויזיה מארצות אחרות? פשוט מאד.
מי יכול להתחרות בג'וני קארסון, בברברה סטרייסנד, ב־NBA בשידור ישיר וכמובן...איך קריסטל נראית היום.
עכשיו, אתה יכול לשבת בנחת בכורסא, בסלון שלך ו..לתפוס אמריקה!
עם סילורה J, מקלט הטלויזיה החדשני של סילורה, ניתן לקלוט בעזרת אנטנה מתאימה ללווינים, שידורי טלויזיה אמריקאים המשודרים בשיטת ה־NTSC, לצד שידורי לווין מתחנות אירופאיות ורוסיות.

בסילורה J הושקעה טכנולוגיה מתקדמת ביותר, המבטיחה לך יתרונות רבים:

קליטה בכל שיטות הצבע - PAL, SECAM, NTSC.

טיונר רב תחומי - מכיל בנוסף לשלושת התחומים (בנדים) הרגילים: I, II ו־UEF, את תחום S, המאפשר קליטה של עד 100 תחנות שונות (תוספת לתחנות השידור הרגילות, כבלים ולווינים).

זכרון ממוחשב מורחב - עד 59 תחנות נשמרות בזכרון המקלט.
27 תחנות־בתכנות אנלוגי AES (מנגנון המאפשר שמירה על הכיוון הראשוני גם במעבר מתחנה לתחנה).

וידיאוטקסט - וטלטקסט - במקלט J אופציית חיבור למחשב מרכזי דרך קו הטלפון ואפשרות לטלטקסט.

מנתח תדרים (סינטיסייזר) וסטריאו - אפשרות לקליטת שידורי סטריאו ו־2 שפות.

בעתיד הלא רחוק שידורי הטלויזיה בעולם ייקלטו מלווינים, מתחנות שידור ארציות וממערכות כבלים מקומיות.
כשאתה בוחר בטלויזיה, אתה צריך להביא את כל זה בחשבון!

עם סילורה J - אתה תופס היום את העתיד של מחר!

המפעל: קיבוץ כפר מסריק, ד.נ. אשרת.
המפיץ: מוצרי תכן בע"מ, רח' ארבעה 8, ת"א.

סילורה

יהודית אוליין

כתר מלכות לויזתא

כשזיקו הקטן הלם בסירי המיטבח, כבר הבינה אימו, שאם לא יהיה חכם גדול, לפחות שיהיה בריא ומפותח, והלעיטה אותו כל בוקר בשמנת־משק.

בגן הוא היה הגדול מכולם, זורק חול על סבתא, ותמיד אצלו נחיר אחד מלא, ובנחיר השני הוא מזוטט. בכיתה ב' לא ידעו או כיצד קוראים למוגבלות שלו. כשרצה לקרוא לרמי היה יוצא לו מירה, ותמיד נפלה לו הג' בכתיבה. בכיתה ה' כשנעשה לדוד, סיפר למורה שאחותו הולידה ילד, והמורה אמרה ילדה, והוא צעק, לא ילד, והיא צעקה: טוב, אבל היא ילדה. והוא צעק לא נכון הוא ילד, ואז בכה. וכשהיו צריכים דוממא להצגת פורים היו לוקחים אותו. וכולם קראו לו סמארקאץ'.

●

אבל כבר אז החלו להיראות כשרונותיו כמפיק ומארגן. הוא היה זה שסוחב את הספסלים במסיבות ומסדר את השולחנות. כשהיה צריך לקנות למורה כרטיסים לקולנוע או לסחוב לו את התיק עם הסנדוויצ'ים – תמיד היו מכבדים אותו. בשישית – עדיין נחיר אחד מלא ובשני יחד הוצגת – בחרה בו המדריכה שיעשה את התופוף הופה במקהלה, כי היה לו קול רועש, אבל לא היתה לו שמיעה. בשביעית צמחו לו מצענים צהבי בותרת על הלחיים, ואפו הקטן התעגל כמו לפת, וגם ירכיו הוורודות והשמנות קרעו את מיכנסיו הקצרים. אף פעם לא הלך לקולנוע עם בת.

בצבא הוא הכיר את אירית, פרצוף חד ציפורי ואניצי שיער כמו נבטים. הוא נדלק עליה, והם רצו להתחתן ברגע שייכנס לעבור בספולת של אבא.

אבל יום אחד בא הגורל לפוגשו. מנהל מחלקת הבידור בגלי־צה"ל בא לבקר את הומ"ש שלו. וזיקו אמר לו הוא בחדר. שמע איש גלי צה"ל את קולו ואמר, למה שלא תבוא אלינו לקריין בתחנה.

בתחילה קריין הודעות בקולו הגברי המהוהר. תיקנו אותו שלא יגיד מזיק בצירה אלא בפתח, ואחרי כמה פעמים, דווקא תפס מהר ואמר גם מקים בפתח. כשמראיין הערב הצטנן, שלחו אותו לראיין, ובשל קולו הסמכותי לא שמו לב לתוכן השאלות. כשמבקר האמנות הלך ללמוד תיאטרון, שיבצו את זיקו במקומו. ואז הוא דיבר על הוואלסים של שטראוס הנאצי. אבל זה היה בשידור בוקר, ואף אחד לא שם לב. כשראיין חברי־כנסת, נעשה תקיף ונשכני, וכשלא היה לו מה לומר, היה אומר אני זה ששואל את השאלות.

●

בגלל שנעשה פופולארי ומצוטט, היה זיקו ליפה תואר. החטטים צהובי הכותרת נעלמו בין זיפי הזקן, וגם האחוריים העבים והירכיים הוורודות העניקו לו נוכחות. מזדנבות ומתעלפות ועיתונאיות שמתו להופיע ברדיו התמוססו לרעמת קולו, עשו חיינדאלך ושיקרו עיניים, אבל אירית הציפורית היתה המאזינה הכי נאמנה שלו, ותמיד טילפנה לאבא להודיע לו, שזיקו עכשיו ברדיו, ההורים של אירית הודו לאל על מולם הטוב, כי אף אחד לא רצה לקחת אותה. והנה עכשיו היא נשואה בטוב וגם מופיעה בטורי הרכילות לצידו של יחזקאל טרנס, המוכר לחברין מנעוי כזיקו אפרציק.

וזיקו עבר לקריין בטלוויזיה ולהגיש מבט שני, וגם במוקד היה גונב את ההצגה כשריקלם את שאלותיו הנפתלות בישיבתו הגאיונה. וזיקו נחשק בעיני כל. אירית נעשתה קטנה עליו ופרימיטיבית, והוא החל להופיע בפרמיירות עם עוזרת ההפקה שלו. וכשעיני כולם היו נשואות אליהם, הכריז: שורה חמש כיסא עשרים ואחד, וכל המעמד הרטיט.

מאז הוא כוכב טלוויזיה, אוסף לבבות נשברים, וכשהוא אומר בתוכנית הטלוויזיה שלו „לא מקובל עלי", יודע איש שיחו כי גורלו נחרץ. ורק מי שלמד איתו בכיתה רואה נחיר אחד מלא ויד מגששת. איך הסמארקץ' עלה למעלה.

ורדה רזיאל (ויזלטיר)

משחקים מלוכלכים

בימים אלה התקבלה בבית הדין הרבני האזורי, באחת מערי הארץ, בקשה דחופה לאסור על גבר את השהייה בבית במחיצת ילדיו, מחשש שידביקם במחלת האיידס הנוראה. התביעה טוענת, שהאיש הזה הוא רועה זונות, המתהולל עם נשים וגברים אין ספור מחוץ לבית. כתב

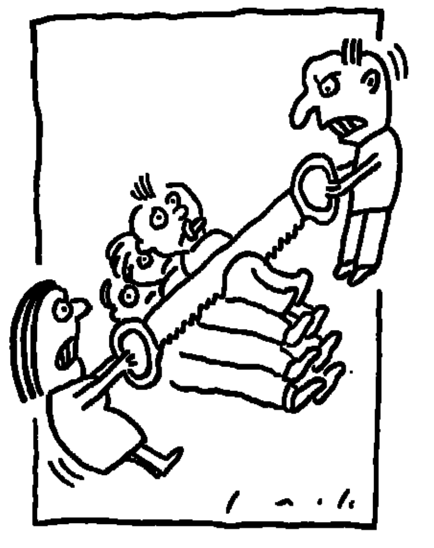

התביעה מופנה כלפי אדם העוסק במקצוע אחראי ביותר, הידוע לכל מכריו וקרוביו כאיש שאין לו שום עניין במין פרוע, וכן, שכל ניסיון לקשר אותו עם מעורבות הומוסקסואלית הוא מגוחך ביותר.

●

מחלת האיידס אכן מדאיגה ומעסיקה את החולים ומשפחותיהם, רופאים, חוקרים, תברואנים ואת האנשים הנמצאים באוכלוסיית הסיכון והעלולים להידבק בה. אבל יש אנשים זריזים, שכבר הצליחו למצוא לה שימושים נוספים, שהאקטואלי שבהם הוא ניצול המחלה במסגרת מאבק גירושין, מלחמה על זוג על ילדים, על בית, על רכוש.

הכל היה נשאר בגדר השעשועים המשפטיים של עורכי דין עסיסים, הפועלים ברוח הזמן, עם צוות מגובש ולקוחתם אשת הלפידות, אילמלא היו מעורבים בסיפור ילדים חפים שעוברים יסורי גהינום בעקבות המידע הזורם אליהם אודות אביהם.

במערכה קודמת, עוד לפני ההסלמה לקראת האיידס הטרמינלי, הודלפה לעיתונות ידיעה אודות הנטייה של אותו איש להיות אלכוהוליסט ואלים. כאשר הבינו הילדים מן העיתון, שמדובר באבא שלהם, הם סירבו ללכת לבית הספר. מה יגידו לחברים שלהם? אחותו של אבי איננה זונה, וההוכחה היא שאין לו אחות? ונניח שיגידו שאבא הוא טייס, המפעיל מערכות מתוחכמות ועל אחריותו מוטלים חייהם של מאות אנשים – האם זה ישכנע את חבריהם לא להצביע עליהם ולא להתגרות בהם בשעת ההפסקה?

●

מעניין להבין, איזה סוג של דאגה אימהית אוהבת, עומד מאחורי נכונותה של אשה לטפול בפומבי אשמות כאלה על אבי ילדיה, ואחר כך להרחיק לכת עד כדי הבאת המגיפה הקשה ביותר של זמננו אל המאבק ואל תודעת צאצאיה הנפחדים?

מי שעוד יותר מעניין אותנו כאן הוא יועצה המשפטי של אותה אשה. אפשר להבין רעיה אשר בלהט של חשבונות נוקבים בני שנים, טינות, כעסים, קיפוחים ומלחמה נואשת על בית ועל רכוש, מסוגלת לאבד כל קנה מידה רציונלי. אין מלחמות יפות. לפעמים תחושת תוסר האונים דוחפת בני אדם למעשים הכי מזוהמים, והאנשים החכימים והנבונים ביותר מסוגלים, תוך ליבוי היצרים בלהט הקרב, לעשות מעשים שלא יאומנו. אבל כאשר מדובר באיש מקצוע, האמור לתת שירות מתוך עמדה של תבונה, ידע ואובייקטיביות, כיצד הוא מרשה לעצמו לתת את ידו למשחק הזה?

דבר אחד ברור: פרנסה טובה מן הזוג הזה – יש לו!

ורדה צ'צ'יק

לגו לכל ח"כ

כבר שמענו אותם, את נבחרי העם, ממליצים אחד בפני השני, שילכו לטיפול אצל פסיכולוג. כבר שמענו שממליצים בפניהם על כל מיני שיטות כדי לייפות את הרימוי הציבורי: קורסים קצרים לנימוסים והליכות, קורסים ארוכים לתרבות הדיבור, לדיקדוק וללשון עברית. אפשר היה בהחלט להמליץ בפניהם על כל מיני נושאי השתלמות נוספים.

קורסים קצרים באנתרופולוגיה, למשל, לא היו מזיקים כיום, בימים שבהם הולכות ומתגברות נטיות הלב אל הלחש והנחש, הכישוף והקמיעות; פשוט כדי שהפוליטיקאים לא יגידו על כל תופעה, כמו חגיגות־עם ממוסחרות ליד קברי־קדושים, שזה מזכיר את ימי הביניים. זה מזכיר כל מיני תקופות, הרבה יותר עתיקות מימי הביניים, וגם הרבה יותר מודרניות. כמו, למשל, המאה העשרים, על פולחני־האישיות שלה, החל מפולחנים סביב אלילי פופ ורוק למיניהם, על תעשיות־הלוואי שלהם, וכלה בפולחנים סביב מועמדים לבחירות לנשיאות.

אבל נבחרי העם הם, כידוע, אנשים מאוד־מאוד עסוקים. אין להם זמן לרכוש השכלה בכל תחום ותחום. לכן נשחרר אותם מהעול הזה, אבל נציע להם הצעה חליפית, שסתם אי־אפשר לסרב לה: להקים בכנסת – מישחקייה. כן, סביבה כזו, עם ארגז חול, וספריית־מישחקים שבה יוכלו להשתעשע מדי פעם בלגו, רוק, ג'ולים, מונופול, מכירה פומבית, כל מיני. אני בטוחה שכמה גני־ילדים ישמחו לגרב עודפים לניבחרים, ואפשר לסמוך במאה אחוז על ח"כ קופמן, שיספק גם לגו לכל ח"כ.

●

ההצעה הזו, ככל שתישמע לגלגנית, היא מאוד קונסטרוקטיבית, נשענת על ידע ומחקר בתורת המישחק, שהפכו זה כבר נחלת הכלל. כיום כבר לא מתווכחים יותר על כך שמישחקי־הילדים מכינים את הילד לחיים. תוך כדי מישחק הוא לומד לשתף פעולה, לוותר, לחוות ניצחון והפסד, לתחבל תחבולות, לתכנן כמה מהלכים מראש, ליצור קואליציות ולבנות כוח מול כוח נגדי, ואפילו – לשקר קצת, לבלף, בלי שהשחקן מול ירגיש.

כולנו גם יודעים, שבעצם, מעולם לא חדלנו לשחק. וגם על זה נכתבו כבר תילי־תילים של תיאוריות. יוהאן הויזינגה כתב ספר ידוע ומרתק, „האדם המשחק", שבו מתוארות צורות המישחק של חברות ראשוניות, בראשית התהוותן. מישחקים המבטאים יריבויות וסוגים שונים של התרברבות ותחרות, מישחקים כמו קלל כפי יכולתך מצד אחד, ומצד שני גנן כפי יכולתך, ללמדך, שגם כשחר האנושות לא כל המישחקים היו בעלי אופי אלים. אריק ברן כתב את ספרו המפורסם „המישחקים שאנשים

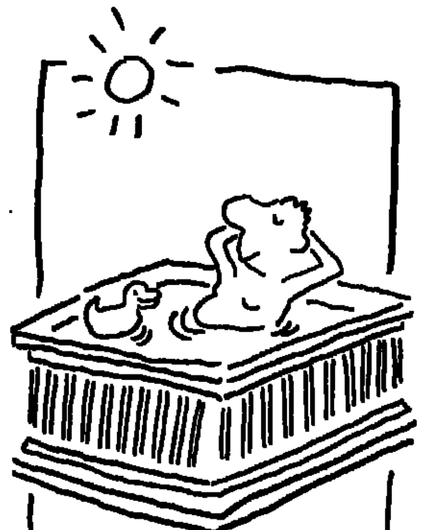

משחקים", בו הוא חושף את כל הטריקים שכל אחד מאיתנו מכיר, בכל משא־ומתן בינאישי.

●

מישחקים, הן של ילדים והן של מבוגרים, הם בסך הכל דפוסים ומיסגרות, שמעצבים תכנים. הצרה היא, שבמיוחד אצל מבוגרים, ובמיוחד אצל הפוליטיקאים שביניהם, הדפוס והמיסגרת הם בעלי מישקל הרבה יותר מכריע מתוכן המישחק, מהרעיון שלשמו מתקיימים הכללים. אם, למשל, אנחנו קוראים מדי יום בעיתון, על המחלוקת בין שתי המיפלגות הגדולות על אישור תקציב המדינה – חדפוס של „הם הכניסו לנו ועכשיו אנחנו נכניס להם", בולט הרבה יותר מהדרוש, כדי לאשר סוף־סוף את התקציב. מורגש בעליל שהחבר'ה הנבחרים פשוט לא שיחקו מספיק, בנעוריהם, במחניים, או אפילו בכדורגל, והם מכניסים את דפוסי המישחק הללו לפעילות הפוליטית, הרבה יותר ממה שדרוש. וכשאנו מתבשרים כל העת על מישחקי־ההתגוששות הבלתי נלאים במיפלגה הליברלית, לדוגמה, זה מובן מאליו שראשיה פשוט לא הגרילו תור למחבואים, בשיטת „מארבע יוצא אחר".

בקיצור, לטובת הנבחרים ולטובת כולנו, חייבים לפתוח מישחקייה לפוליטיקאים, ולחייב אותם להתחיל את עמל יומם, באיזו מישחקים, כל אחד כפי הנחוץ לו. הפסיכולוג שיוצמד לכנסת, לפי בקשת חלק מהחברים, יוכל לעסוק גם בהתאמת המישחק לפוליטיקאי הנכון. לדוגמה, ג'ולים – למי שלא למדו בילדותם לכוון, לפני שהם עומדים לקלוע למטרה; דמק – למי שלא יודעים איך לסלק פרט מהמערכת, בלי לגרום זעזועים מסביב, ולגו – משחק מצויין – לכל מי שרוצה לעסוק גם בבנייה, וגם ללמוד איך להחזיר כל מה שאחרים בנו בעמל רב.

אור שמאור

הנמלטים הזהובים

גוסף ליורדים הרשמיים, מסתובבים בעולם כמה מאות ישראלים אשר הסתבכו עם שלטונות הארץ, עם מס הכנסה, עם השותפים, הלקוחות, המנפקות והאירגונים. [illegible]

כמה מאנשים אלה הכרתי אישית, בהזדמנות זו או אחרת. פגשתי אותם לעיתים קרובות במסיבות שונות של אח"מים. [illegible]

באחמונות ובאחרונות, משקיעים במיפעלים תעשייתיים, קונים ומוכרים מניות, משוטטים [illegible]

[illegible]

חביתיות סקוטיות

מוסף ידיעות אחרונות

תיקון טעות

• [illegible] 521 [illegible]

המצרכים לציפוי: ½ כוס [illegible]; ½ כוס סוכר; 2 שקיקים סוכר וניל.

• בכתבה אפייה בלי גלוטן, שהתפרסמה בתאריך 21.1.87, הופיע מתכון מיקצפות קורנפלקס וזנבדגים. הוזהרו לנו שהקורנפלקס אסור על חולי צליאק, משום שהוא מכיל לתת. אנו מצטערים על הטעות. אפשר להכין את המיקצפות עם פצפוצי אורז כתחליף.

פריכוני שיבולת־שועל

המצרכים: 100 גרם קמח שיבולת שועל, טחון גס (להשיג בחנויות טבע); קורט מלח; קורט סודה לשתייה; 15 גרם חמאה או מרגרינה; ½1 כוסות מים רותחים; 2 כפות קמח שיבולת שועל טחון דק; למריחה, 2 גביעים שמנת חמוצה.

מערבבים יחד קמח שיבולת־שועל גס, מלח וסודה לשתייה. ממיסים את החמאה במים הרותחים, ומוסיפים לתערובת הקמח. מערבבים לבצק נוקשה.

הופכים את הבצק על מישטח זרוי בקמח שיבולת־שועל טחון דק, ולשים במשך דקה. מרדדים לעלה דק ככל האפשר, וקורצים עיגולים. בוזקים עם העיגולים קמח שיבולת־שועל דק, ומניחים בתבנית אפייה משומנת קלות. אופים בחום בינוני־גבוה במשך 8–10 דקות, או עד ששולי העיגולים מתחילים להסתלסל. מגישים מיד, או מחממים היטב לפני ההגשה.

שמנת למריחה מכינים מיספר שעות מראש: מרפדים מסננת גדולה ביריעת כותנה, ויוצקים לתוכה את השמנת. מקפלים את יריעת הבד מעל השמנת, ומכסים בצלחת קטנה. מכבידים על הצלחת במישקולת, ומשהים במקרר מיספר שעות, עד שהנוזלים ינוקזו. מעבירים לכלי הגשה.

חביתיות

המצרכים: 2 כוסות קמח; כפית מלח; 2 כפיות קרם טרטר; כפית סודה לשתייה; ביצה; ½1 כוסות חלב מהול במים.

מנפים את כל החומרים היבשים לקערה. שוברים את הביצה לתוך הקערה, ומוסיפים מעט מהחלב המהול. מערבבים למשחה חלקה. ממשיכים להוסיף מהחלב עד שתתקבל בלילה סמיכה.

משמנים מחבת גדולה. מחממים היטב, ומטפטפים על המחבת כפות מהבלילה – 3–4 בכל פעם. מטגנים עד שהחביתיות מזהיבות מצידן התחתון. הופכים ומזהיבים את הצד השני.

מסדרים את החביתיות בין הקיפולים של מגבת מטבח נקייה, המונחת על מגש, כדי שישמרו על חומן ולא יתייבשו. משהים עד שהחביתיות יתרככו.

מגישים עם תלתלי חמאה ועם ריבת תפוזים.

■ דנית שלומון

מיקצפות ברוטב שוקולד

המצרכים: 4 חלבוני ביצים; כוס גדושה סוכר; ¾ כוס מים; ¼ כוס סוכר; 4 כפות סירופ זהב או קרמל; 4 כפות אבקת קקאו מנופה.

משמנים תבניות אפייה גדולות, ומרפדים בנייר אפייה.

מקציפים את החלבונים לקצף יציב. מוסיפים את הסוכר, כף אחר כף, ומקציפים בהתמדה. מעבירים את הקצף לשקיק זילוף עם פייה כוכבית גדולה.

מזלפים 36 כוכבי קצף על תבניות האפייה. אופים בחום של 100 צ' במשך ½2 שעות, או עד שהמיקצפות יבשות ופריכות. מוציאים מהתנור, ומצננים על רשת מתכת.

להכנת הרוטב, שמים בסיר מים, סוכר, סירופ וקקאו. מחממים תוך בחישה מעל להבה נמוכה מאוד, עד שהסוכר נמס. מביאים לרתיחה, ומרתיחים במשך דקה, תוך בחישה. לפני ההגשה יוצקים את הרוטב על המיקצפות.

פבלובה עם פירות טריים

המצרכים: 3 חלבוני ביצים; כוס סוכר; כפית קורנפלור; כפית חומץ; ½ כפית תמצית וניל.

המצרכים למלית: שקית שמנת מתוקה; 2 בננות, פרוסות ובזוקות במיץ לימון; 2 קיווי, קלופים ופרוסים; 100 גרם תותים, חצויים; 2 תפוזים, קלופים ומופרדים לפלחים.

מסמנים עיגול בקוטר 20 ס"מ על נייר אפייה, המונח בתבנית אפייה גדולה.

מקציפים את החלבונים לקצף יציב. מוסיפים בהדרגה חצי מכמות הסוכר, ותוך הקצפה, מקפלים פנימה את שארית הסוכר, יחד עם הקורנפלור, החומץ והווניל. מורחים את הקצף, או מזלפים משקיק זילוף עם פייה גדולה, בתוך העיגול המסומן על הנייר.

אופים בחום של 150 צ' במשך שעה, עד שהמיקצפת יבשה. מצננים בתנור.

מסירים את הנייר, ומניחים את המיקצפת על צלחת הגשה. מקציפים את השמנת לקצפת יציבה, ומורחים על המיקצפת. מעטרים בפירות. מקררים לפני ההגשה.

עוגה בקצף

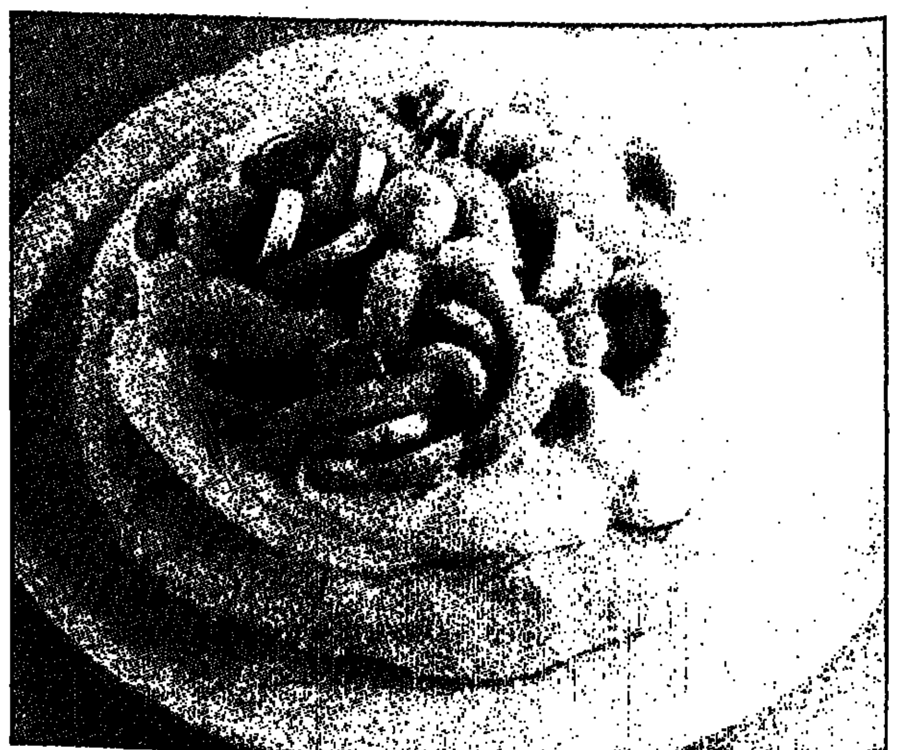

אם את עדיין מחכה לחתן עשיר כדאי בינתיים לנסות עוד שיטה...

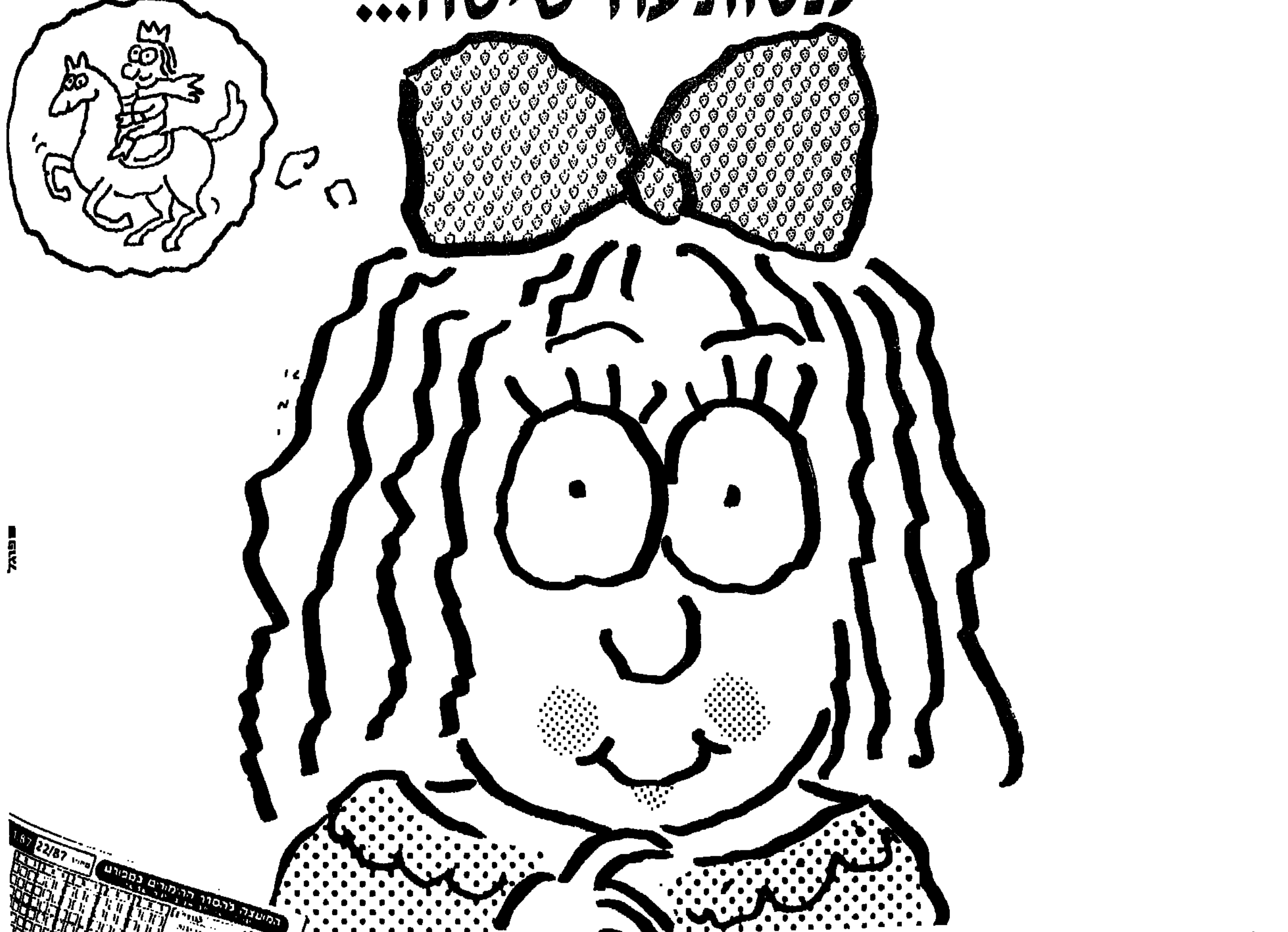

באפשרותכם להיעזר בטופס טיוטה של משחקי השבוע. בטופס זה, מימין, (מסומן בסיפרה 1) שם הקבוצה המארחת. משמאל (מסומן בסיפרה 2) הקבוצה האורחת. עכשיו סמנו בטופס הטוטו:

x מימין ☒☐☐ פירושו ניצחון לקבוצה מימין.

x משמאל ☐☐☒ פירושו ניצחון לקבוצה משמאל.

x באמצע ☐☒☐ פירושו תיקו.

לפרטים נוספים פנו לתחנת הטוטו הקרובה אליכם. והעיקר - אל תסמכו על המזל, עשו טוטו!

כפוף להוראות החוק להסדר ההימורים בספורט תשכ"ז - 1967 ותקנותיו

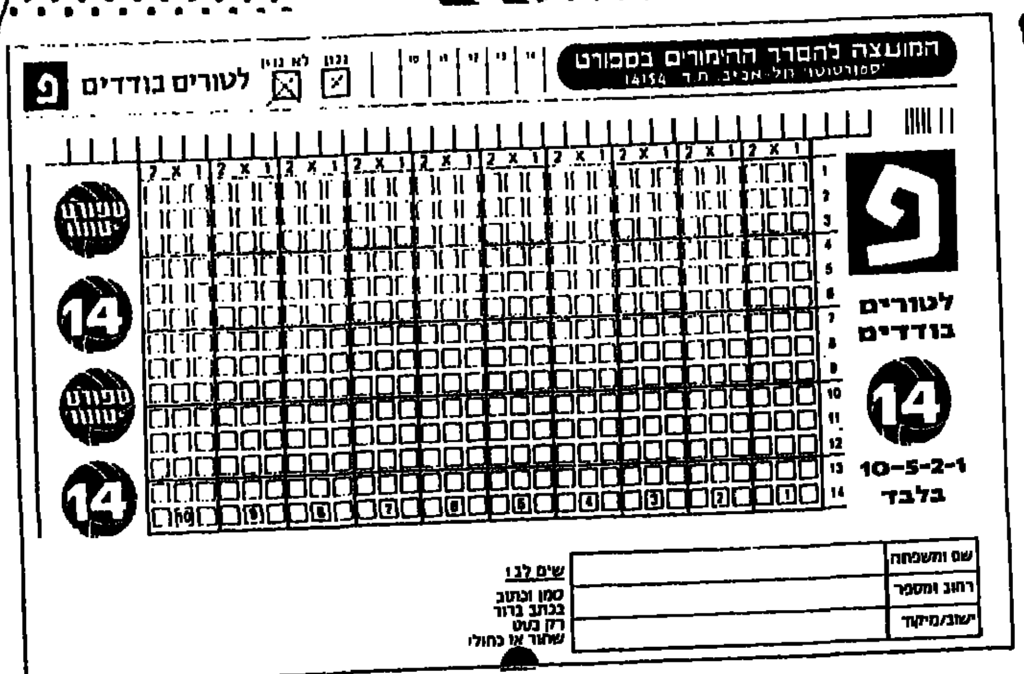

יש עדיין אנשים שאינם יודעים למלא טוטו! זה פשוט מאוד!

קחו טופס רגיל (מסומן באות "פ"). זהו טופס הטוטו הפשוט שאפשר למלא בו 10 טורים. בכל טור יש 14 ניחושים (על משחקי הכדורגל באותו שבוע). מול כל ניחוש יש 3 משבצות ריקות: ☐☐☐. קחו עט וסמנו x באחת, ורק באחת, מ-3 המשבצות שמול הניחוש הראשון. המשיכו כך, מלמעלה למטה, עד הניחוש ה-14. למעשה, גמרתם למלא את הטור הראשון. עכשיו אתם כבר יכולים לשלוח ולזכות. באם תרצו, תוכלו למלא באותו טופס גם 2, 5 ,10-1 טורים. בכל טור תוכלו כמובן לסמן את האיקסים בסדר שונה.

אל תסמכי על המזל - עשי טוטו!

השבוע בטוטו מינימום הפרס הראשון: 700,000 ש"ח

מינימום כל הפרסים: 1,500,000 ש"ח

ספורט טוטו

בטוטו הסיכוי גדול יותר!

ארגנטינה: פסטל דה פאפא

פשטידת נפוחי־אדמה ובשר.

המצרכים: 8 תפוחי־אדמה בינוניים; עגבניה חתוכה; 2 בצלים גדולים קצוצים; פלפל ירוק קצוץ; ק"ג בשר טחון; שמן לטיגון; ½ כוס מים חמים; 4 כפות מרגרינה; 1½ כפיות פפריקה מתוקה; מלח ופלפל לפי הטעם; 4 ביצים קשות חתוכות; כוס צימוקים; 1½ כוסות זיתים ירוקים מגולענים, חצויים; כפית מרגרינה.

קולפים את תפוחי־האדמה ומבשלים בסיר מים רותחים במשך כעשרים דקות. בינתיים מטגנים את העגבניה, הבצל, הפלפל הירוק והבשר בשמן חם, עד שהבשר משחים. מועכים את תפוחי־האדמה ומוסיפים להם את המים החמים, המרגרינה והמלח. מערבבים לתערובת חלקה. מסירים את תערובת הבשר והירקות מהאש ומוסיפים לה את הפפריקה, המלח והפלפל. מוסיפים תוך כדי בחישה את הביצים, הצימוקים והזיתים, ומערבבים היטב. מעבירים את תערובת הבשר לכלי אפייה, ומכסים במחית תפוחי־האדמה. בוזקים עוד פפריקה ומנקדים במרגרינה. אופים במשך כעשרים דקות, עד שהחלק העליון מזהיב.

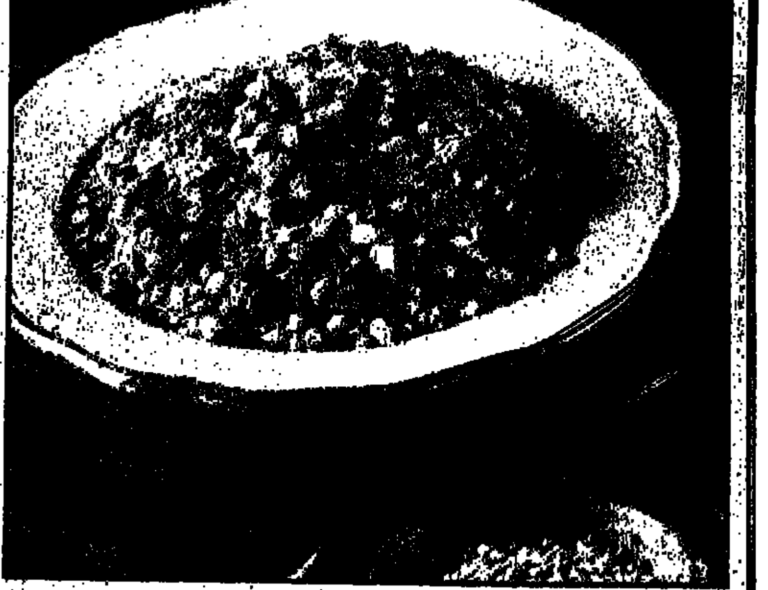

■ דוית יולס

זאב קרן מגיש:

אפתעת תות

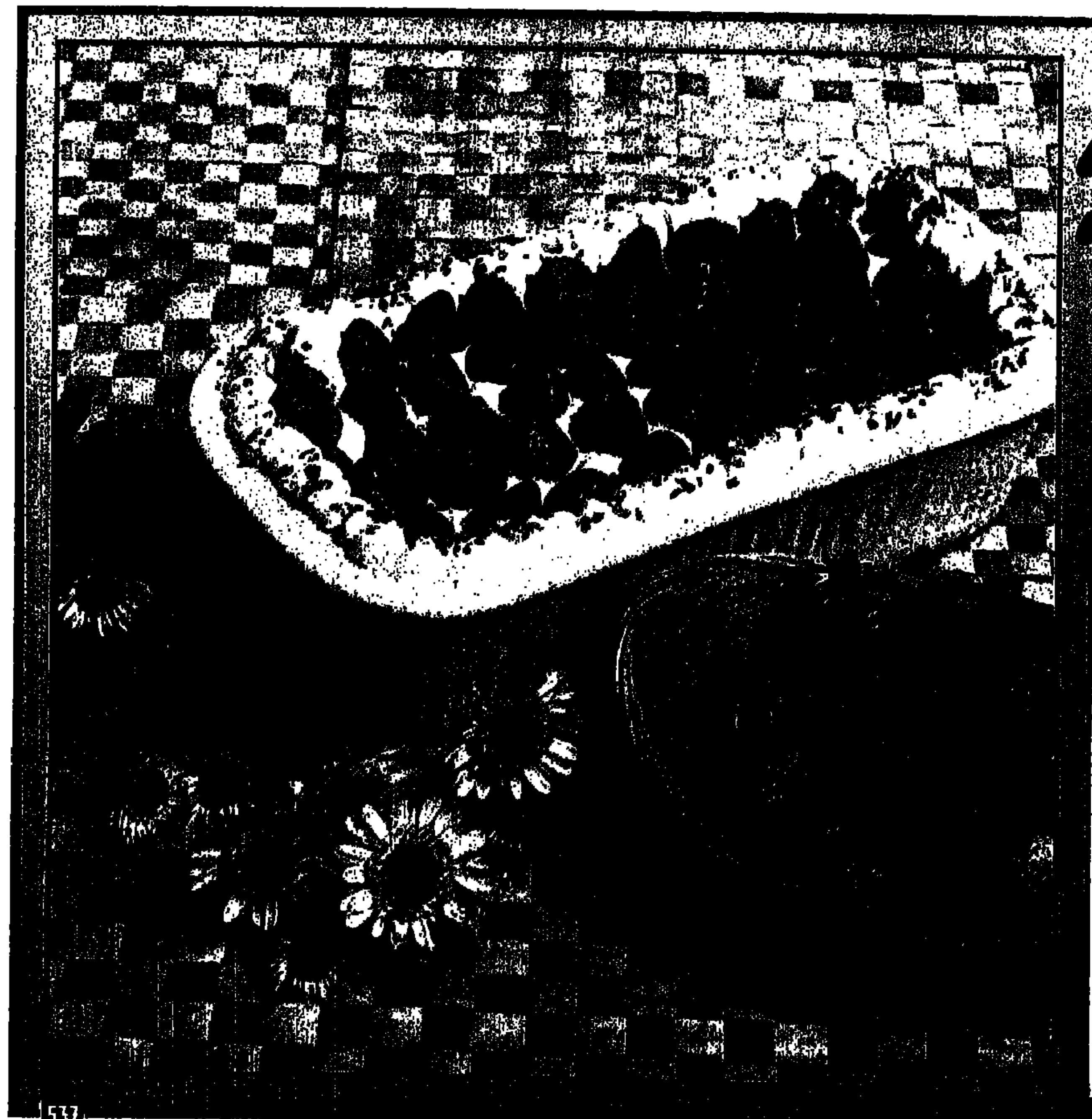

המצרכים: 20 יחידות ביסקוויט "מרי"; ½ כוס חלב; 500 גרם גבינה לבנה 9%; 2 גביעים יוגורט בטעם תות; 3 כפות סוכר; כפית תמצית וניל; 14 גרם ג'לטין; 2 כפות מים רותחים להמסה; 500 גרם תות שדה; אגוזים קצוצים דק.

טובלים את הביסקוויטים בחלב, ומסדרים שיכבה בכלי הגשה מלבני.

טורפים יחד גבינה, יוגורט, סוכר ותמצית וניל. ממיסים את הג'לטין במים הרותחים, ובוחשים לתוך תערובת הגבינה. מערבבים היטב. מורחים חצי מכמות הגבינה על שכבת הביסקוויטים, ומכסים בשיכבת ביסקוויטים שנייה. מורחים בשארית הגבינה (אפשר להשאיר מעט גבינה לעיטור).

שוטפים את התותים, ומסירים את העוקצים. מסדרים את התותים על שיכבת הגבינה בדוגמה נאה. אפשר לעטר בשושני גבינה מוקצפת מסביב. זורים אגוזים.

(6–8 מנות)

למי שמכיר אותה מקרוב היא נראית כמיצבור של אנרגיה ● ורדה רזיאל (ויזלטיר), פסיכולוגית, בעלת טור, שיבעה ספרים, שהאחרון יצא לאור בימים אלה ● „לצוד פרפר קסום", מביא ניסיון־חיים אישי ומיקצועי ● רשימות על אהבה, מצוקת הנעזב, האומץ להתנפל על החיים, לאהוב איש מכוער, ניסיון להבין מדוע אנשים נוהים אחר הבלתי מושג ● המסר העיקרי: החיים הם לא פיקניק, אבל יש מקום לאופטימיות.

ורדה רזיאל (ויזלטיר): לגיטימציה לחפש בחוץ, מה שלא מוצאים בבית

האומץ להיות

מאת חוה קרוון

מי שקורא מדי שבוע את רשימותיה של ורדה רזיאל (ויזלטיר), המתפרסמות במגזין זה, מרגיש לא פעם, שהיא מכירה אותו אישית, שהיא מתכוונת אליו, יודעת בדיוק מה קורה אצלו בבית ובמה הוא מתלבט.

ורדה, 46, ג'ינג'ית קטנה ונאה, היא מיצבור עצום של אנרגיה. נוסף לעיסוקה כפסיכולוגית, היא כותבת בעוד כמה עיתונים, הוציאה לאור שבעה ספרים, עוסקת בצילום ובפיתוח, מנהלת רומן, אם לבת, קוראת, כותבת יומן אישי, שוחה, רוכבת על אופניים. מדי יום היא עושה עשרה קילומטרים על אופניי־הכושר במיטבחה.

בדירתה הקטנה, סמוך לכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב, שורר אי־סדר נעים. ישובה על פוף נמוך, ורדה היא אשת־שיחה מרתקת, לא מתחמקת ולא מתחסדת. אין קושי לדובב אותה. להיפך. לעיתים קשה לעצור את שטף דיבורה.

נולדה וגדלה בתל־אביב. אל הפסיכולוגיה הגיעה במיקרה. למדה

על כישלונות בקשירת קשרי אהבה: עניין בן הזוג היה תמיד החלק הדפוק בחיי. היה בי משהו שקומם גברים. טענו שאני לא די רכה ולא די נשית. תמיד בחרתי בגברים הלא נכונים

סיפרות עברית ואנגלית באוניברסיטת ירושלים. באותה תקופה נישאה למשורר מאיר ויזלטיר וילדה את בתם, נטליה. שנים קשות. שנים ראשונות של חיים בזוג, של אימהות, ותקופה נואשת של חיפוש מיקצוע. „היה לי ברור, שאני זקוקה למיקצוע שיעניין אותי. שלמענו יהיה לי רצון לקום בבוקר. היתה לי הרגשה ברורה, שבלי מיקצוע לא אצליח להתקיים ולנהל חיי אהבה נורמליים. שאלת המיקצוע היתה עבורי שאלה של הישרדות".

בעת שהותה בלונדון, לבדה עם בתה התינוקת, החלה לקרוא ספרי פסיכולוגיה. הנושא ריתק אותה. עם שובה ארצה, למדה פסיכולוגיה חברתית וקלינית. לא תמיד זכתה לעידוד. „קיבלתי שדר מהסביבה, שאני לא מתאימה למיקצוע, שהטמפרמנט שלי סוער מדי". כיום היא כבר עשר שנים פסיכולוגית. האם עזרה לאנשים רבים? „איני יכולה לומר שעזרתי לכל אלה שפנו אלי. אבל הרבה אנשים נעזרו בי". הטיפול נעשה דרך שיחות וניתוחי אירועים.

רבים פונים לעזרה. נשים, גברים והרבה הרבה צעירים. הבעיות המטרידות היום לא שונות כהרבה מאלה שהטרידו אותה בנעוריה. ייתכן שהן עוד יותר חריפות. יש לה הרגשה שלדור הצעיר של היום, קשה יותר מאשר לדורות הקודמים. בזמנה, מי שרצה לעשות תואר־אקדמי – עשה. היום זה נראה הכרח. הציפיות מהצעירים עצומות. כולם רוצים להיות יצירתיים, ולעסוק במיקצוע זוהר. יש היום מודעות עצומה לפירסום ולשיווק עצמי, לא מעט בהשפעת העיתונות, העוסקת ללא הרף במצליחנים. הכל רוצים להצליח, והתחרות גדולה. לעיתים נרמה להם, לצעירים, שהחברה מביטה בהם עם סטופר ביד, מודדת את הישגיהם", אומרת ורדה, „הם מביטים ממקום נמוך לגובה ואומרים לעצמם, כיצד אני אגיע לשם?"

את הצעירים האלה היא מעודדת לא לוותר, להיאבק. לעיתים יש לה רעיונות מקבריים. חושבת שאולי, וזו רק מחשבה, היה צריך להרוג את כולנו, כדי לפנות מקום לצעירים.

הרבה מהפונים לורדה, הם אנשים מאוכזבים מחיי הנישואין. לאנשים ציפיות רבות מהמוסד הזה, והם לא מוכנים להתפשר על מעט. מה היא מייעצת לאלה? קודם כל, יש למקד את הבעיה, להבין מה לא בסדר. את הפיתרון רצוי לחפש במיסגרת הזוג, אם אפשר. אם הדבר אינו אפשרי יש לפרק את המיסגרת, דבר שהוא מכאיב מאוד. לפעמים חשוב מאוד להביא את המצב למשבר. משבר מביא, בדרך־כלל, להבהרת המצב ולשינוי אפשרי לטובה.

„לעיתים אני נותנת לאנשים לגיטימציה לחפש בחוץ את אשר אינם מוצאים בבית". קורה שהיא מנסה לעזור לאנשים להשתחרר מאהבה כפייתית. כאשר ברור שהכל אבוד, הם מתעקשים עדיין להילחם על הרגש שכבר לא קיים. „מניסיוני אני יודעת, עד כמה זה פאתטי להיאבק על אהבה שאיננה".

היום אנשים רוצים להיות מאושרים. רוצים הכל, קריירה ואהבה. נשים לא מוכנות עוד להסתפק בחיי נישואין ובמשק־בית. מבקשות למצוא עיסוק שיעניין אותן, ויאפשר להן להוכיח את כישרונותיהן. שאיפה זאת היא לא פעם מקור לסיכסוכים קשים בין בני זוג.

האם היא מעודדת את הנשים למרוד? לא פעם כן. עליהן לעמוד על זכויותיהן.

מיספר הגברים הבאים לייעוץ קטן מזה של הנשים. „זה לא מפני שיש להם פחות בעיות. אלא שזה לא הסטייל שלהם, לבוא ולבקש עזרה. הם דוחקים את הבעיות, על־ידי בריחה לעבודה מטורפת ולעיסוקים שגוזלים את כל זמנם". אלה שבאים, חלקם אנשים מצליחים מאוד בתחומי כלכלה וחברה, ובכל־זאת חסר להם משהו.

נוסף לטיפולים אינדיבידואליים, היא עובדת גם בקבוצות. מוצאת שזאת דרך מועילה מאוד לעזור לאנשים. במיסגרת כזאת הם רואים, שאין הם בודדים ושלרבים בעיות דומות.

היום מרבים יותר לפנות לייעוץ פסיכולוגי. האם אין זה סימן של חולשה, שאנשים, במקום להיאבק בכוחות עצמם, פונים לעזרה?

ורדה מתקוממת. „זאת גישה פרימיטיבית. אם בן־אדם בא אלי, אין זה אומר שהוא לא מתמודד עם הבעיה גם בכוחות עצמו. אנחנו חיים בתרבות של ספציאליזציה. החיים מסובכים. את לא תקני דירה בלי להיעזר בעורך־דין, ולא תסתדרי עם החשבונות בלי עצתו של רואה־חשבון. אדם העומד בפני בעיה שקודם לא נתקל בה, טבעי שיפנה לעזרתו של מי שנתקל בבעיות דומות אלפי פעמים. לעיתים בשיחה אחת, אדם עשוי לקבל הדרכה מאוד משמעותית לגביו".

האם היא מייעצת גם בענייני מין? כאשר הבעיה קשורה בטכניקה ביצועית, היא מפנה את הפציינט לסקסולוג. אנשים עם חרדות ודיכאון עמוק היא מפנה לפסיכיאטר. „במיקרים כאלה, קצת כימיה יכולה בהחלט להועיל ולקצר את תהליך ההבראה". לא תמיד האנשים הפונים, בשלים לטיפול. ואם ברגע זה הם חסרי תקנה, הרי שבעבור תקופה מסויימת יהיו בשלים לטיפול.

ורדה היתה נשואה במשך חמש שנים למשורר מאיר ויזלטיר. נישואין שהתחילו באהבה הדדית גדולה, היו רצופים פרידות והתפייסויות, והסתיימו

(המשך בעמ' 21)

צבע בסלט

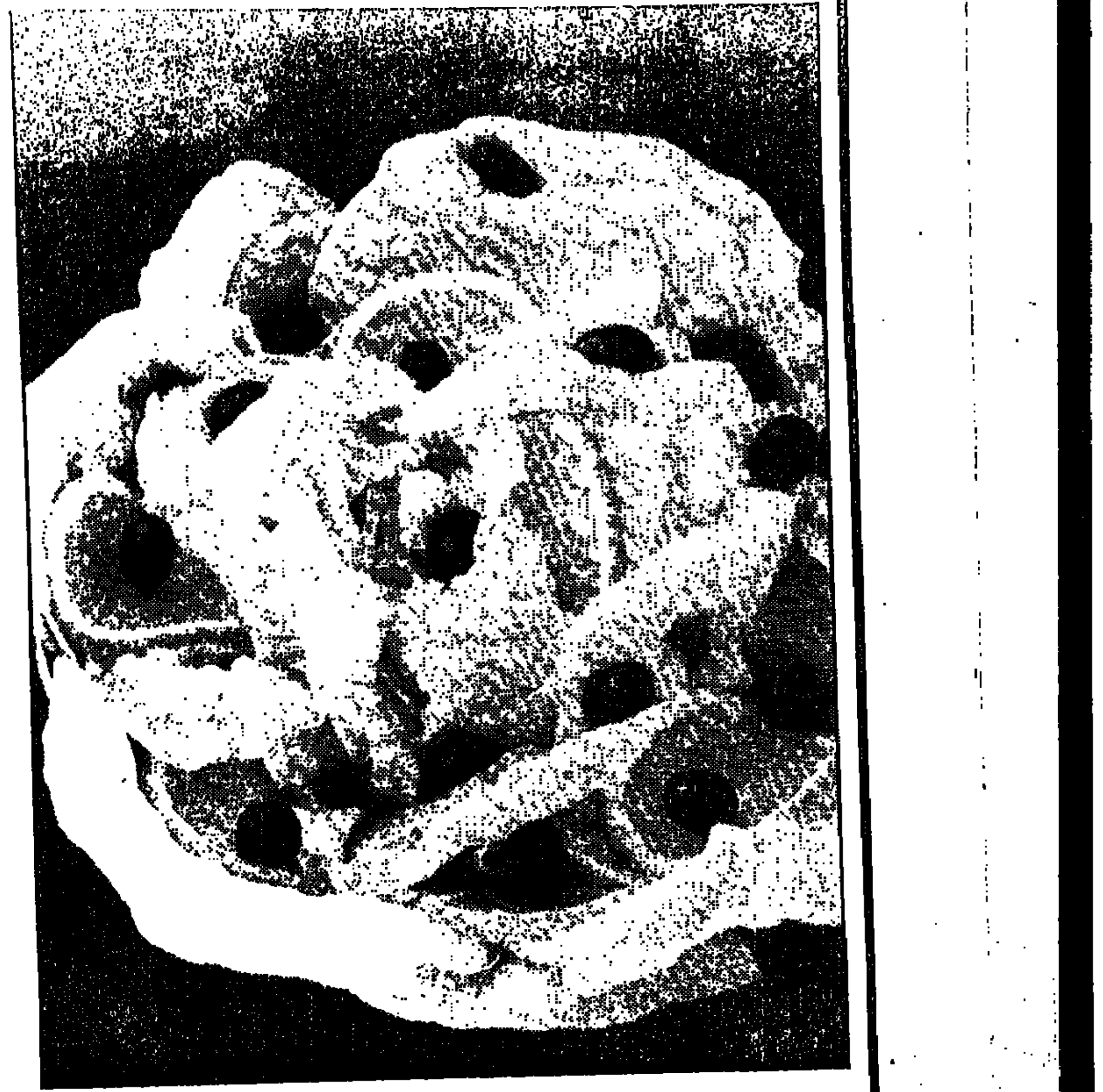

סלט שעועית ירוקה וטחינה

המצרכים: 5–6 כוסות שעועית ירוקה מבושלת; כוס טחינה גולמית; כוס מים; 3 שיני שום מעוכות; מלח ופלפל לבן; מיץ מלימון קטן; ½ כוס שמיר קצוץ.

מסננים את השעועית ממי הבישול, ושמים בקערה. מכינים טחינה מטחינה גולמית, מים, מיץ לימון, תבלינים, שום ושמיר. יוצקים את הטחינה על השעועית, ומערבבים בזהירות. מגישים בחום החדר.

סלט חסה ותפוזים

המצרכים: ראש חסה; 2 תפוזים גדולים; 2 כפות שמן זית; ½ כוס קטשופ; כפית חרדל; 2 כפות חומץ; מלח, פלפל לקורט סוכר; עלי פטרוזיליה לקישוט.

שוטפים היטב את עלי החסה, וקורעים לחתיכות גדולות. שמים את חתיכות החסה בקערה. קולפים את התפוזים, ומפרידים את הפלחים מהקרומים השקופים. מוסיפים לקערה.

מכינים רוטב משמן זית, קטשופ, חרדל, חומץ ותבלינים. לפני ההגשה מוסיפים את הרוטב לקערת הסלט ומערבבים בזהירות. מעטרים בפטרוזיליה ומגישים.

סלט זיתים פיקנטי

המצרכים: 500 גרם זיתים ירוקים מגולענים; כף שמן; 2 בצלים גדולים; 4 עגבניות גדולות בשלות; 3 גמבות או פלפלים אדומים; מעט אבקת מרק.

חולטים את הזיתים במים רותחים ומסננים (מי שרגיש למליחות, יכול לחלוט מיספר פעמים).

במחבת גדולה מחממים את השמן, ומטגנים את הבצל הקצוץ עד שיזהיב. קוצצים את העגבניה ואת הגמבות לקוביות, ומוסיפים למחבת. מאדים יחד 5 דקות, ומוסיפים את הזיתים. מתבלים במעט אבקת מרק, ומוסיפים מעט מים. מבשלים בלי כיסוי 10 דקות נוספות. מצננים ומאחסנים בכלי סגור במקרר. מגישים חם או קר.

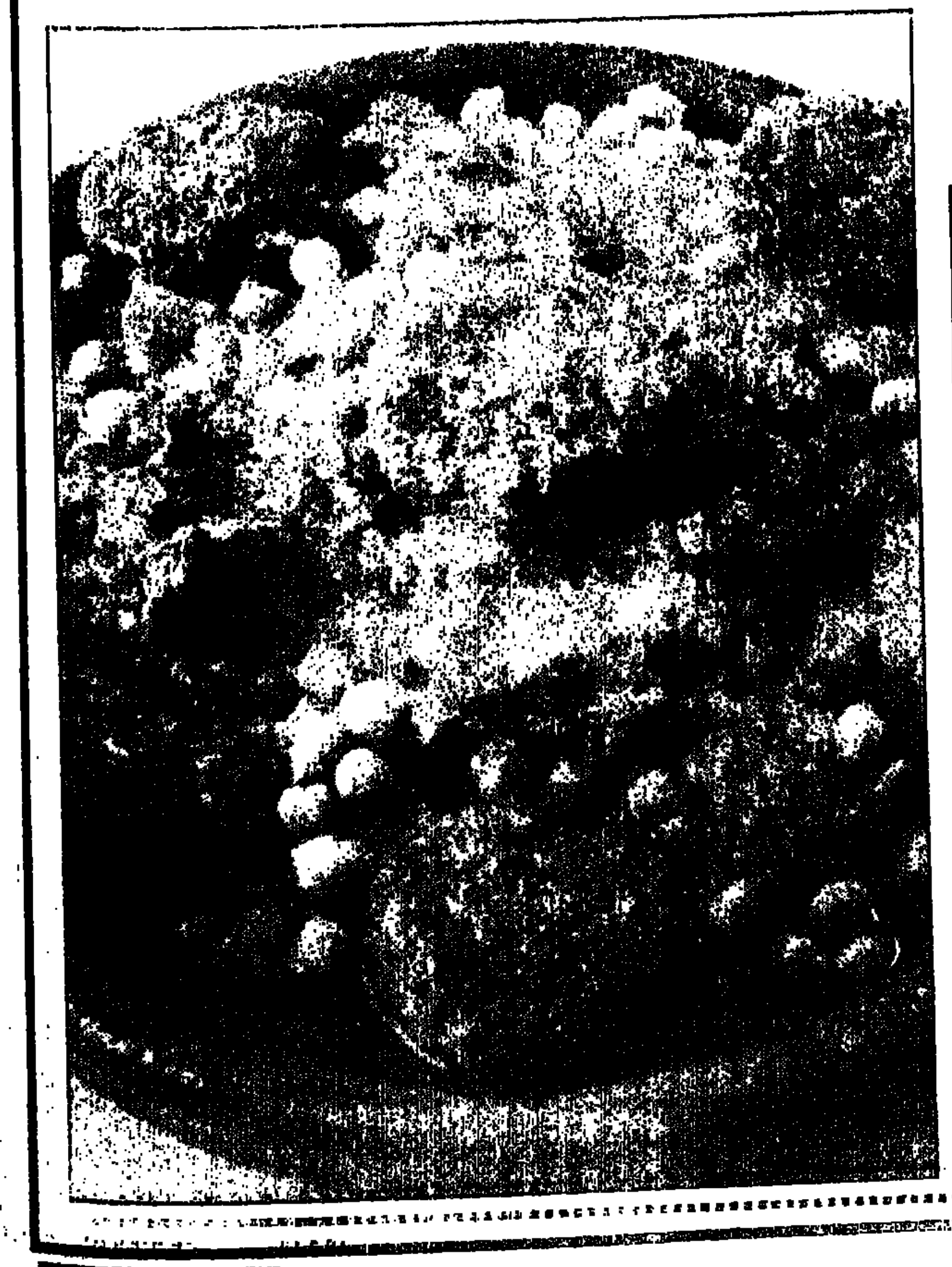

ממטבח העמים

קציצה משופרת

רוב הילדים גדלים על קציצות ועל שניצלים. חושבים שזאת לא חוכמה גדולה לטגן קציצות, אבל קציצות משופרות, מדברות בכל זאת בשפה אחרת...

מרוקו: כדורי בשר בשזיפים

המצרכים: 15 גבעולי פטרוסלינון קצוצים דק; ק"ג בשר טחון; ½ כפית מלח; ½ כפית פלפל שחור; ½ כפית פלפל לבן; 2 כפות גדושות פירורי־לחם; ½ כפית פפריקה מתוקה; ¼ כפית קינמון; ¼ כפית אגוז מוסקט מגורד; ¼ כפית כורכום; 2 בצלים פרוסים; 2 תפוחי־אדמה, מגוררים דק; קופסה רסק עגבניות; ½ כוס קטשופ; כף סוכר; כוס מים; 200 גרם מישמשים מיובשים; 200 גרם שזיפים מיובשים; 100 גרם צימוקים; שמן לטיגון.

מערבבים היטב את הבשר עם הפטרוסלינון, התבלינים, הבצל ותפוחי־האדמה, ויוצרים מהתערובת כדורים זעירים. מכינים את הרוטב: מטגנים את הבצל עד שיזהיב. מוסיפים לבצל את רסק העגבניות, הקטשופ, הסוכר והמים ומערבבים. מוסיפים את הפירות המיובשים, ומכסים אותם בכדורי־בשר זעירים. מתבלים את הרוטב באותם תבלינים ששימשו לתיבול תערובת הבשר. מבשלים כ־1½ שעות, בסיר מכוסה, מעל להבה קטנה. אין לערבב את התבשיל בעזרת כף, אלא רק על־ידי הקפצת הסיר. מוסיפים מעט מים אם יש צורך. מגישים עם אורז מבושל.

המזרח הרחוק: קציצות עוף

המצרכים לרוטב: 6 כפות ריבת מישמש; ½ כוס מיונית; 4 כפות יין לבן יבש, או ורמוט; 4 כפות חומץ־יין או חומץ תפוחים; כפית סחוג או טבסקו; כף עלי נענע קצוצים גס.

המצרכים לקציצות: 700 גרם בשר עוף טחון; 2 ביצים מוקצפות מעט; 2 כפות פירורי־לחם; 8 כפות נענע קצוצה; 4 כפות כוסברה קצוצה גס; 4 כפות רוטב סויה; 4 כפות בצל ירוק קצוץ דק; חתיכת זנגביל קצוצה דק או ½ כפית טחון; 2 כפות דבש; 2 כפות שמן שומשום או שמן אחר; 4 כפות מרגרינה; 4 כפות שמן שומשום או שמן אחר לטיגון.

מכינים את הרוטב: בוחשים את הריבה, המיונית, השרי, החומץ, הסחוג וכף הנענע בסיר קטן, מעל להבה נמוכה, על סף רתיחה. מערבבים היטב את הבשר, הביצים, פירורי־הלחם, הנענע, הכוסברה, הסויה, הבצל, הזנגביל, הדבש ו־2 כפות השמן, וצרים 12 קציצות שטוחות. מחממים את המרגרינה והשמן במחבת גדולה מעל להבה נמוכה, ומטגנים את הקציצות כשתי דקות מכל צד, עד שיזהיבו. מגישים עם הרוטב.

הודו: קימה עם אפונה ותפודים

„קימה" פירושו בשר טחון.

המצרכים: 500 גרם בשר טחון; 2 בצלים גדולים קצוצים; 3 שיני שום קצוצות; ½ כפית כורכום; ½ כפית פלפל אדום חריף טחון; ½ כפית זנגביל טחון; ¼ כפית ציפורן טחונה; 2 עלי דפנה; כוס אפונה, טרייה או קפואה; 2 תפוחי־אדמה בינוניים, חתוכים לקוביות בגודל 2 ס"מ; 2 כפות שמן; מלח לפי הטעם.

מטגנים את הבצל והשום עד שיזהיבו, ומנמיכים את הלהבה. מוסיפים את הבשר ומערבבים היטב. מוסיפים את האפונה ואת תפוחי־האדמה ומערבבים היטב. מוסיפים מים בכמות שתספיק לכיסוי הבשר. מביאים לרתיחה ומבשלים מעל להבה נמוכה, עד שתפוחי־האדמה יתרככו ורוב כמות הנוזלים תתנדף. מגישים עם אורז או עם לחם...

תכשיטי הדוכסית מוינדזור: המכירה הגדולה

אחד מאוספי העדיים היקרים והמרתקים בדורנו, יוצע באפריל למכירה, בסותבי'ס ג'נבה • וואליס סימפסון, הדוכסית מוינדזור, שלמענה ויתר מלך אנגליה על כתרו, תרמה אותו למכון פאסטר הצרפתי • יפי האוסף וההקדשות החרוטות על כמה מהתכשיטים, הופכות אותו לאחד הסיפורים המרגשים של המאה • גם אתה יכול לקנות

מאת דרורה שביט

וואליס סימפסון, הדוכסית מוינדזור. אוסף של 5 מיליון ליש"ט.

צמיד עשוי אבני ספיר ויהלומים, שהעניק הדוכס מוינדזור לוואליס סימפסון שבועיים לפני נישואיהם. בצידו האחורי רשום: לכבוד החוזה שלנו, 18.5.37". שוויו: כ־300 אלף שטרלינג. לצידו טבעת יהלום, במישקל 31.26 קאראט. ערכה כ־500 אלף שטרלינג.

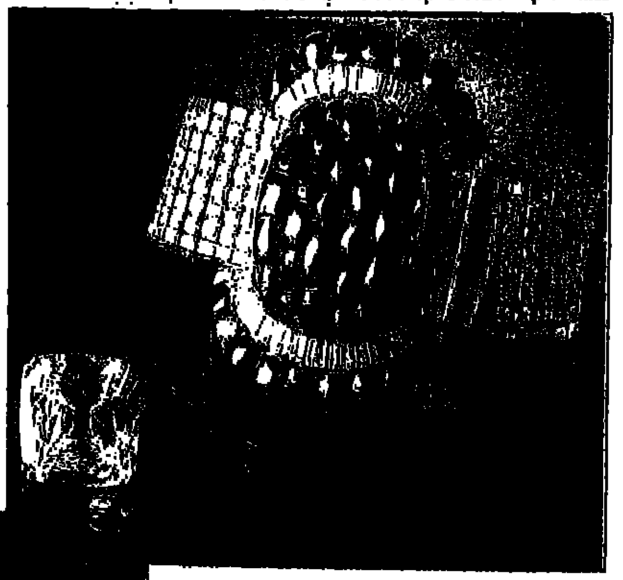

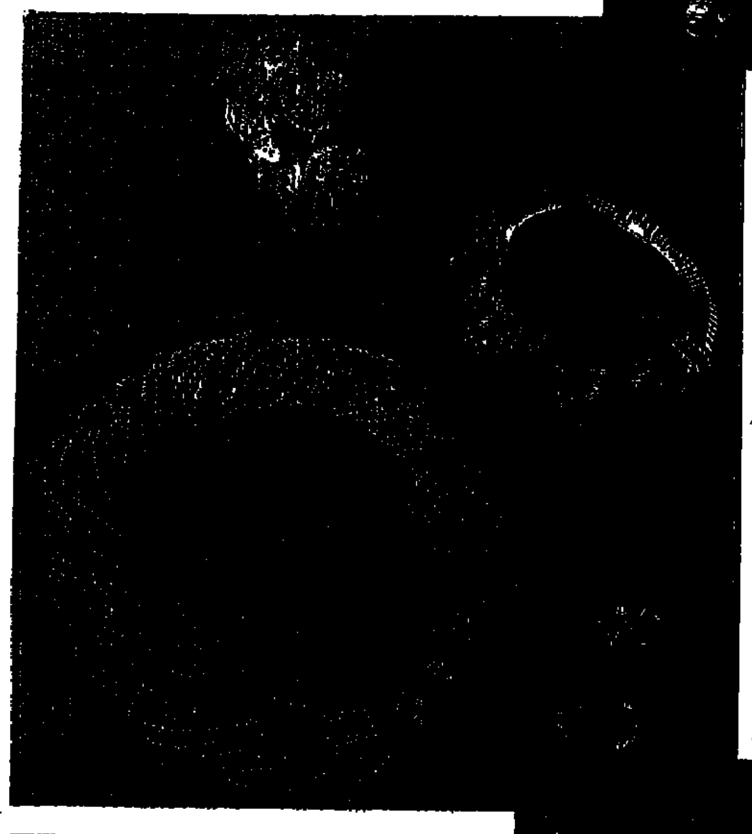

ענק אלמוגים מאת קארטייה, וזוג עגילים דמויי צפרדע תואמים צמיד בצורת שני צפרדעים.

הפלמינגו המפורסם, עשוי אבני אודם, ברקת, יהלומים וספירים. שווי משוער: 75 אלף שטרלינג.

אוסף עגילים, כולם בצורת שבלולים צבעוניים מעוטרים זהב. המחיר: 15 אלף שטרלינג.

אוסף של אבנים יקרות, כולל ענק עשוי אבני־אודם ויהלומים, שנתן הדוכס לאהובתו ביום הולדתה ה־40. ערך משוער: 500 אלף שטרלינג. לצידו צמיד יהלומים ואבני אודם תואם.

ב־2 באפריל, בתשע בבוקר, יעצרו אספני התכשיטים בעולם את נשימתם. במלון „בו ריבאז'" בג'נבה, יוצע למכירה־פומבית, אחד מאוספי העדיים היקרים והמרתקים בדורנו. למעלה מ־250 צמידים, ענקים, עגילים וסיכות, שהותירה אחריה הדוכסית מוינדזור, עם פטירתה לפני שנה. המוכרת והכרת סותבי'ס, אומדת את ערך תכשיטי הזהב, יהלומים ואבנים יקרות, בכ־5 מיליון ליש"ט.

המכירה הפומבית, הנחשבת לחשובה ומסוגה במאה ה־20, מעוררת התרגשות רבה גם מחוץ לקהיליית המשוגעים לתכשיטים. הפריטים היחודיים שיוצעו בה, מתעדים את סיפור האהבה המסעיר ביותר בדורנו. אהבתו של מלך אנגליה, אדוארד ה־8, לגרושה וואליס סימפסון, למענה ויתר, בצעד חסר תקדים, על כס המלוכה. במשך למעלה מ־30 שנה, הרעיף המלך, שהפך לדוכס מוינדזור, שלל יוצא דופן של תכשיטים על רעייתו. ב־1936, חודשים ספורים לפני נטישת הכתר, הופיעה סימפסון בארוחת־ערב מלכותית, כשלצווארה ענק עמוס אבני אודם מרהימות. לאופרה הגיעה עם ידידה המלך בשמלה שחורה, מעוטרת בעשרות אבני ברקת. ימים ספורים אח"כ נראתה מקושטת בצמיד יהלומים זוהר. תכשיטי גברת סימפסון, כך כינתה אותה החברה הגבוהה, הפכו לשיחת היום. הם נשארו בכותרות, גם כשיצא הזוג לגלות בצרפת, שם חי הדוכס עד יום מותו, ב־1972.

אפשר לשחזר את מהלך חייהם של הדוכס והדוכסית, על־פי התכשיטים שיוצגו במכירה. רבים מהם נושאים הקדשות אישיות. אחד הפריטים עוצרי־הנשימה, ענק יהלומים ואבני־אודם, בעיצוב התכשיטנים הידועים „ואן קלף אנד ארפלס". את הענק נתן הדוכס לוואליס ליום הולדתה ה־40. בצידו האחורי חרט את המילים: „וואליס שלי, מדייויד שלה, 19.6.36". ערכו המשוער: 600 אלף שטרלינג. לענק התאים הדוכס צמיד יהלומים ואבני־אודם, עליו חרט „מחבק חוק, 27 במרץ 1936". שווי הצמיד כ־250 אלף.

שבועיים לפני נישואיהם, קיבלה סימפסון צמיד יהלומים ואבני־ספיר כחולות, בעיצוב „ואן קלף אנד ארפלס". מי שירכוש אותו, תמורת כ־300 אלף שטרלינג, יבחין בצד האחורי בכתובת „לכבוד החוזה שלנו, 18.5.37". בעוד 500 אלף שטרלינג, יוכל לצרף לצמיד טבעת־יהלום ענקית צבעונית, במישקל 31.26 קאראט. גם, עשה הדוכס, זמן קצר לאחר רכישת הצמיד. עוד באוסף צמיד יהלומים ואבני אודם, שנרכש אצל קארטייה, ועליו רשם: „ליום השנה הראשון לנישואינו", וצמיד הזהב, עליו תלויים 9 צלבים מוזהבים, משובצים אבנים יקרות. כל צלב מייצג רגעים בחיי סימפסון.

מלך אנגליה לשעבר, היה משוגע לשני דברים: לאשתו ולתכשיטים. אהב לרכוש אבנים גדולות, נדירות, ונהג לבלות שעות ארוכות אצל קארטייה, הרי או ואן קלף את ארפלס בתיכנון השיבוץ. הדוכסית, היתה נכונה תמיד לענוד תכשיט חדש, מרהים ומקורי. התכשיטים מעידים על טעמה. ראוותניים, זוהרים, נועדו למשוך תשומת־לב. חלק מהאבנים היקרות מצטיין בגודל יוצא דופן, והשיבוץ עשיר בעיטורים. לדעת מומחים, כמה מהם נוטים לטעם וולגארי. כך, קופסת איפור, עשוייה בצורת ביצה מוזהבת ענקית, ומעוטרת בשורה ארוכה של כלי נשק.

אוסף התכשיטים היפהפה כולל 67 יצירות מאת קארטייה הפאריזאי, התכשיטן האהוב על הדוכס, וכן 23 פריטים של ואן קלף את ארפלס. הוא כולל, צמיד מעורב עשוי יהלומים, אבני אודם וספירים, שהוכן על־ידי קארטייה בשנת 46', וכן כמה מהחתולים והנמרים המפורסמים שלו: צמידים ועגילים בצורת פנתרים ונמרים. פריט יקר אחר, אליו לוטשים עיניים אספנים, הוא פלמינגו מרהים, קישוט המשובץ כולו אבני אודם, ספירים, יהלומים ואבני ברקת.

התכשיטים יוצגו לראווה לפני המכירה, בסותבי'ס בניו־יורק, מה־18 עד ה־22 במרץ. מי שלא יספיק לשזוף בהם עיניו, שימהר להגיע עד 25 במרץ לג'נבה. שם יוכל לחזות בתצוגה המתמשכת עד ה־1 באפריל, במלון „בו ריבאז'", שבו תיערך המכירה. סותבי'ס הכינה קטלוג מפואר של צילומי כל הפריטים המוצעים למכירה, לרבות תמונות של סימפסון עונדת חלק מהתכשיטים. מחיר הקטלוג: 25 ליש"ט.

כשמלכת בריטניה תלך לעולמה, יעבור אוסף התכשיטים שלה, כנראה הגדול בעולם, ליורשית. לא כך במקרה של סימפסון. לה ולדוכס מוינדזור לא היו ילדים. לפני מותה ציוותה את תמורת תכשיטיה למכון המחקר פאסטר הצרפתי.

באפריל הקרוב יהיו עשירים רבים מוכנים לשלם הון, כדי לאחוז בפיתוי מתוך אגדת סיפור האהבה של המאה, וכדי שיוכלו להעיר בנונשלנטיות: „הצמיד שלי היה שייך לדוכסית מוינדזור, אהובת מלך אנגליה. הנה, תראה והקדשה מאושר".

סניף סותבי'ס התל־אביבי, יעמוד, כמו כל סניפי סותבי'ס בעולם, עם קו פתוח לאולם המכירה הפומבית בג'נבה, מוכן לשירותו של כל ישראלי, המשתוקק לרכוש את אחד הפריטים האלה, אם הוא רק יכול.

מרכזי ההדרכה לארוח ולתרבות המזון

תנובה אסם

ירושלים

מרכז ההדרכה של תנובה-אסם ירושלים
עבר למעונו החדש - רח' סוקולוב 15, בית מיטשל, מיקוד 92144.
להרשמה: טל. 02-667536 ולבקש את מרכז ההדרכה
או טל. 02-551333, תנובה ירושלים מח' מנגנון - לפנות לשולה

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודשים פברואר-מרץ 1987

קורסים בני שלוש פגישות במחיר - .20 שקל

1. הבישול ללא כולסטרול
החל מה-24.2.87, מידי יום ג', בשעה 16.30
2. דיאטה דלת סוכר
החל מה-17.3.87, מידי יום ג', בשעה 16.30

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .15 שקל

1. בישול במיקרוגל
החל מה-4.3.87, מידי יום ד', בשעה 10.30
2. בישול במיקרוגל
החל מה-18.3.87, מידי יום ד', בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות (שעור כפול) כולל מצרכים וחומרים במחיר - .20 שקל

עצוב דגמי מרציפן
1. יום ב', 2.3.87, בשעה 10.30 - חלק א'
2. יום ג', 10.3.87, בשעה 10.30 - חלק ב'
3. יום א', 22.3.87, בשעה 16.30 - חלק ב'

הרצאה חד פעמית במחיר - .15 שקל

סדנא לקישוטי מזון
יום א', 29.3.87, בשעה 16.30

הרצאות בודדות במחיר - .8 שקל

1. עוגות ללא אפיה
יום א', 22.2.87, בשעה 10.30
2. מנות אחרונות, קרות וחמות
יום א', 22.2.87, בשעה 16.30
3. מיני מאפה מבצק עלים
יום ב', 23.2.87, בשעה 10.30
4. תבשילי חצילים
יום ג', 24.2.87, בשעה 10.30
5. אפיה לפורים
יום ג', 3.3.87, בשעה 10.30
6. מיני מאפה מבצק שמרים
יום ג', 24.3.87, בשעה 10.30
7. פטיפורים (עוגיות פת-פאר)
יום ג', 31.3.87, בשעה 10.30
8. אפיה לפסח
יום ד', 1.4.87, בשעה 10.30
9. אפיה לפסח
יום ד', 1.4.87, בשעה 16.30
10. ארוחה חגיגית לפסח
יום א', 5.4.87, בשעה 16.30

הרצאות בודדות ללא תשלום

הקפאת מזון ביתי
יום א', 22.3.87, בשעה 10.30
ארוח גבינות ויין
1. יום ב', 23.3.87, בשעה 20.00
2. יום ב', 30.3.87, בשעה 10.30

חיפה

חיפה רח' עמק הזיתים 3, הדר הכרמל, מיקוד 33065 טל. 04-521501

נמשכת ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודשים פברואר-מרץ 1987

קורסים בני שלוש פגישות במחיר - .15 שקל

1. הכנת סלטים
החל מה-4.3.87, מידי יום ד', בשעה 17.00
2. בישול סיני
החל מה-10.3.87, מידי יום ג', בשעה 17.00

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .12 שקל

1. בישול במיקרוגל
החל מה-23.2.87, מידי יום ב', בשעה 17.00
2. בישול צמחוני
החל מה-10.3.87, מידי יום ג', בשעה 10.00

הרצאות חד פעמיות במחיר - .8 שקל

1. חטיפים מתוקים ומלוחים
יום א', 22.2.87, בשעה 10.00
2. ארוחות מהירות הכנה
יום א', 22.2.87, בשעה 17.00
3. ארוח לערבי החורף
יום ג', 24.2.87, בשעה 10.00
4. משטידות צמחוניות
יום א', 1.3.87, בשעה 17.00
5. אפית עוגיות מיוחדות
יום ד', 4.3.87, בשעה 10.00
6. אפיה לפורים
יום א', 8.3.87, בשעה 17.00
7. אפיה לפורים
יום ב', 9.3.87, בשעה 10.00
8. ארוחה חגיגית לפורים
יום ב', 9.3.87, בשעה 17.00
9. תבשילים צמחוניים
יום ג', 10.3.87, בשעה 10.00
10. משטידות צמחוניות
יום ד', 18.3.87 בשעה 10.00
11. ארוחה חגיגית לפסח
יום א', 22.3.87, בשעה 10.00
12. בישול צרפתי
יום א', 22.3.87, בשעה 17.00
13. קשוטי עוגות חגיגיות
יום ב', 23.3.87, בשעה 17.00
14. אפיה לפסח
יום ג', 24.3.87, בשעה 10.00
15. אפיה לפסח
יום ד', 25.3.87, בשעה 17.00
16. ארוחה חגיגית לפסח
יום א', 29.3.87, בשעה 17.00

ניתן לארגן ערבי גבינות ויין לקבוצות סגורות לפי תאום מראש.
כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות ובטעימות.
ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכזי ההדרכה
ירושלים טל. 02-667536 ולבקש את מרכז ההדרכה, או טל. 02-551333 מח' המנגנון - גב' שולה
חיפה טל. 04-521501.
פרטים על מערכת השיעורים במרכז ההדרכה ת"א טל. 03-243157/8

שנת הד׳ב

שבוע האופנה של דגמי חורף 1987/88 יפתח בתל־אביב ב־24 בפברואר • אפשר יהיה לראות שם את המראה הרוסי, הצללית הצרה, קווי ראשית המאה ושנות ה־30' • לא צפויות עסקות גדולות

מאת נורית בתייש

המשיח אולי יגיע על חמור, אבל החורף הבא יבוא כשהוא רכוב על דב דווקא. כן, הארנב, סימלה (לפי הלוח הסיני), של השנה הנוכחית, יוחלף בשנה הבאה בדב.

שנת הדב התלבשה היטב על 40 יצרני־האופנה הישראלים, שיציגו ב„שבוע האופנה" הנפתח בתל אביב, ב־24 בפברואר, את אוספיהם בפני כמאה קניינים מחו"ל.

„ניבה" הלכה על דב מסוג פנדה והדפיסה את דמותו על מערכת מנוקדת לבנה, שהיא חלק ממראה הקוטב שלה. ב„טופר" משתעשעים בדב טדי, הצעצוע שילדים אוהבים לחבק כשהם הולכים לישון. הטדי נסרג לתוך סוודרים בצבעי פסטל וגם בשחור־לבן. לעומת זאת, ב„לודז'יה", שלפו מהאגדות את „שלושת הדובים".

עם נושאי אופנת החורף הבא נמנים שניים המוכרים כבר מחורף זה: צללית שעון־החול הצרה, המבליטה את מיכנה הגוף ורוסיה הצארית. מקורות השראה נוספים: המראה הנשי של שנות ה־30', קו מתויט בסיגנון תחילת המאה, ומראה גיאומטרי נקי קווים.

יצוא ענף הטקסטיל וההלבשה מתאושש. לאחר שנים קשות של שחיקת ריווחיות היצוא לאירופה, אשתקד נרשם גידול של 27.2 אחוזים ביצוא. הוא הסתכם ב־463.1 מיליון דולר. למעשה, על־פי נתוני מישרד התמ"ס, להוציא את ענף היהלומים, גידול יצוא האופנה והטקסטיל עולה על כל ענפי ה... האחרים.

עם זאת, מעריך יוחנן לוי, ... חטיבת־הטקסטיל במישרד התע... השנה יגדל יצוא הענף ב־22 אח... אחד, נתון זה מצביע על ... התאוששות הענף. מצד שני, הת... מראה שקצב הצמיחה יקטן ... אחוזים לעומת אשתקד. אחת ה... העיקריות לתחזית זו מעוגנת ... ברווחיות היצוא לארה"ב. הת... המטבעות האירופיים לעומת ה... משפרת את כדאיות ה... לשוק־המשותף, אבל ברווחיות ה... פוגעת ברווחיות היצוא לארה"ב.

כתוצאה מכך (על־אף ... הסחר־החופשי עם ארה"ב, שאשתק... לגידול של 35 אחוז ביצוא ה... לשם), כרגע אין היצרנים נלהבים ... לארה"ב. עם זאת, מתוך ... ארוכת־טווח, כדי שלא לאבד את ה... האמריקני, בכוונת היצרנים ... לשמור על הלקוחות האמריקנים.

בתמונות השער: „נוסטלגיה". מערכות מניילון משיי, בגווני פאסטל מעושנים. (שוקי לוי, „גלי"). (צילום: יקי הלפרין).

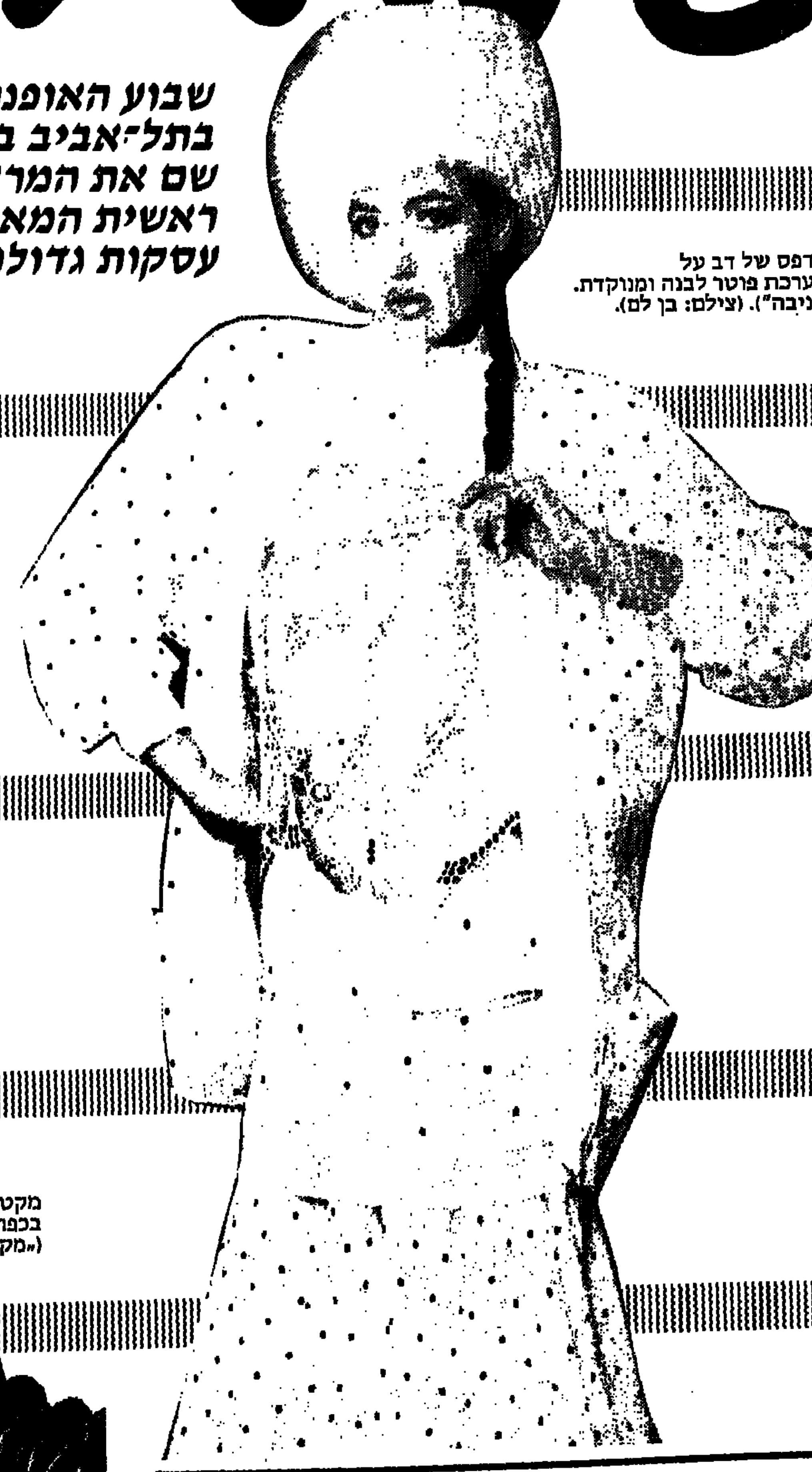

הדפס של דב על מערכת פוטר לבנה ומנוקדת. („ניבה"). (צילום: בן לם).

מקטורן עור הנרכס בכפתור אחד. מכנסי סיגר. („מקט"). (צילום: מולה).

ספרי חמד מציעים

בריטניקה לנוער
אנציקלופדיה ב־17 כרכים
האנציקלופדיה לנוער המומלצת ביותר

אף אחד לא מנסה להתחרות בה.
אף אחד לא מעז לחקות אותה.
אף אחד לא מצליח להגיע לרמתה.

באנציקלופדיה נוסף כרך 85 המעדכן את האנציקלופדיה עד לימים אלו.
במבצע 6 תשלומים חודשיים של 61 ש"ח כל תשלום (ס"ה 366 ש"ח)
ניתן להזמין טלפונית או למלא את הספח הרצ"ב וכן דרך כרטיס אשראי
טלפון: 294904, 298338, 290907, 03-289480

לכב' ספרי־חמד רח' רש"י 32 תל־אביב 63265
מצ"ב 6 טקים ע"ס 61 ש"ח כ"א לפקודת ספרי חמד עבור בריטניקה לנוער, 17 כרכים.
שם משפחה ______ שם פרטי ______ ת.ז. ______
כתובת ______ טלפון ______

הקניינים האמריקנים לא כל־כך מגיעים הנה. בין מאה הקניינים הצפויים להגיע ליריד שיתקיים בהילטון, רק 6־7 אמריקנים. מירי בקנשטיין, מנהלת מרכז־האופנה במכון־היצוא, מסבירה שרשתות־השיווק האמריקניות „כמעט ואינן קונות דגמים מתוך אוסף קיים". רבות מעדיפות לשווק דגמי אופנה הנושאים את תווית החנות, ובמיקרים רבים אף להכתיב את עיצוב הבגדים.

סוג זה של עיסקות אינו מבוצע, על־פי בקנשטיין, במיסגרת „שבוע אופנה".

ומה באשר לבוטיקים שכן רוכשים דגמים מאוספים מוכנים? אותם מכון־היצוא לא התאמץ להזמין משום ש„הדרך להגיע אליהם היא באמצעות סוכן היושב בארה"ב ואוסף מהם את ההזמנות".

אפשר היה לצפות שבעיקבות התחזקות המטבעות האירופיים יגדל לפחות מיספר הקניינים מאירופה. אבל לא. „אלה הם אנשים שאנחנו תמיד עובדים אתם. נציגי הרשתות הגדולות. לא נוספו למעגל חברות, שלא היינו מודעים להן", אומרת מנהלת מרכז־האופנה. שיפור המטבעות יביא, איפוא, לכל היותר להעמקת הקניות של הקבועים.

נציגי אנגליה, ספרד, שווייץ, הרשתות והקטלוגים הגרמניים הרטי, היינה, אוטופרזנט, קאופהוף, ואחרים, ייצפו בתצוגת־אופנה בהשתתפות 20 מתוך 40 משתתפי היריד. התצוגה, עיסקית־מיקצועית, תיערך ביומו הראשון של היריד ב־9 בבוקר. אחריה, במשך שלושה ימים יסקרו הקניינים את האופנה בחדרי המציגים.

אל המציגים הוותיקים הצטרפו הפעם שלושה חדשים: רן קסירר, ארבורה (עור), ודינרסקי (הידוע בארץ כ„סן אוף א ביטש"). חלק מיצואני האופנה ישתתפו ביריד הישראלי לאחר שהשתתפו ביריד הי.ס.פ.ד. שנפתח בגרמניה ב־8 בפברואר. נוסף ל־22 היצרנים שנסעו ליריד זה, 18 יציגו ב־2 במרץ בניו־יורק, ו־12 באיגָדו הגרמני הנפתח ב־8 במרץ.

חרף מתכונתו הצנועה של ה„שבוע" של דגמי חורף 87/88' – זהו „שבוע אופנה" ולא „ימי קניינים", כפי שהיה בחורף שעבר. הפעם מכון־היצוא גם השקיע בפירסומות מקרימות בחו"ל ואף הזמין עיתונאים מגרמניה ומשווייץ שביקרו בארץ לפני היריד לצורך פירסום כתבות מקרימות.

יצרני הסריגים הולכים על מוטיבים סיניים, מצריים, וסקנדינביים, כמו גם על דוגמת האיקס המופיעה בציורים עתיקים, ועל לורקס (רורינא); וכן על מירקם של פתיתים בולטים ואפליקציות של עור תרנגול־הודו (סריגי אמיר). יצרני העור מציגים עור בהדפס רמוי עור נחש (ד.ר. ג'ורדן); עור עם הטבעות מעוגלות בולטות (סיק־סק); ומעילי פרוות־כבש שעורה החיצוני מופיע זו הפעם הראשונה, עם דוגמאות (מקט).

מפעלי בגדי־הספורט מציעים הדפסות קנדיות סטייל שטיחים אסקימוסיים, ורוסיות נוסח פוסטרים מראשית המאה (טופר); מערכות מבד ניילון מעוטר באימרות סריג ומאריג פפיטה (גלי); פומפונים, רוכסנים, ועיטורי אותיות קיריליות (הוניגמן); ומיקטורני ג'ינס עם עורפיות של טלאי־עור משובצים ב„אבני" טורקיז ובקישוטי מתכת (דינרסקי).

הציבעוניות מתמקדת בגווני שמנת, קוניאק, חום, שחור, אפור, וצבעי פסטל מעושנים כוורוד, צהוב, ותכלת. היא כוללת גם כחול־פטרול, בורדו, ירוק־בקבוק, וכמו־כן גוונים לוהטים של וורוד מהמם, טורקיז חריף, סגול, וכסף בוהק על רקע שחור או לבן.

בהשראת פוסטרים רוסיים מתחילת המאה. (צביקה בר, „טופר"). (צילום: מנחם עוז).

טוניקה המסתיימת סמוך לאימרת החצאית. סגול ושחור. (ליאורה גולדברג, „הוניגמן"). (צילום: מולה).

אפליקציה של עור תרנגול הודו על סוודר שחור. (סריגי „אמיר"). (צילום: סמי בן־גד).

האומץ להיות

(המשך מעמ' 15)

בגירושין. כיצד היא מסבירה את כישלון נישואיה?

"לא התאמנו. הוא נשא את האשה הלא נכונה, ואני נישאתי לגבר הלא נכון. הגירושין היו הצעד הנכון לגבי שנינו".

בעבר פירסמה ספר שכלל פרקים מיומנה האישי, שנכתב בתקופה זאת של נישואין וגירושין. האם נתפסה לחושפנות?

"זאת לא היתה הכוונה. תהליך הסבל של השנים ההן, נראה לי אוניברסלי. היו אלה מכאובי צמיחה. הקהל קיבל זאת נכון, ואילו אמצעי־התקשורת עסקו בצד הרכילותי", היא אומרת.

אחרי גירושיה היו שנים רבות של חיפוש עצמי, בדידות וכישלונות בקשירת קשרי אהבה. "עניין בן הזוג היה תמיד החלק הדפוק בחיי", היא אומרת. "היה בי משהו שתמיד קומם גברים. טענו נגדי שאני לא די רכה ולא די נשית. תמיד בחרתי בגברים הלא נכונים. גברים שלא נותנים מבחינה נפשית. והחיים עם גברים כאלה", כתבה ורדה באחת מרשימותיה, "הם מאבק בלתי פוסק ומייגע. בהתחלה יש במאבק הזה אתגר, אך אחרי זמן, מתעייפים ונותר התיסכול".

ורדה רזיאל: היה בי משהו שתמיד קומם גברים.

שנים אחדות היא חיה בהרגשה, שמוטב לה לבנות את חייה על עבודה, חברות, יצירה ואימהות, ולוותר על חיי אהבה. אלא שהחיים צפנו לה הפתעה.

בימים אלה יצא לאור סיפרה השביעי, "לצור פרפר קסום" (הוצאת שבא, 185 עמודים). לקט רשימות שלה, שפורסמו בעיתונות, על אהבה, חבלי צמיחה, על האומץ להתגפל על החיים, לאהוב איש מכוער, על צײַדי הקטסטרופות. 83 רשימות מגוונות.

היא מנסה להעביר בהן מסר. לעיתים מלמד, אך בעיקר מבדר. הרשימות נכתבו על־סמך ניסיונה האישי והמיקצועי. יכול להיות שלא הכל יסכימו עם מה שכתבה בוכות הפריצות, לדוגמה, או לדעתה שטעמו של כל אחר באמנות, הוא לגיטימי ומתפתח מעצמו. היא מתלבטת כמונו, בנושא המתירנות והנוקשות בחינוך הילדים. מנסה להבין מדוע אנשים נוהים אחר הבלתי מושג. מנסה לפענח את דמותו של האיש המצליח. מנסה להבין את הרומנטיקה, את האהבה האמיתית, את מצוקת הנעוב, את הכפייה שברגש, את העצלות, את הטיפשות, את הזיכרון ואת השיכחה, את הטעם של עודף ואת הטעם של עור. אלה רק אחרים מהנושאים שבהם היא מטפלת בספר.

ומלבד הספר? אין לה תלונות. "לעת זיקנה, כאשר חשבתי שנושא האהבה ההדדית סגור ונעול לגבי, מצאתי בן זוג, שעליו חלמתי תמיד. אדם היודע גם לתת וגם לקבל. שנינו כותבים, והיחסים בינינו הם כאלה, שאיש לא נעלב מביקורתו של השני, ואני מסוגלת להיות ביקורתית מאוד. אני לא מסוגלת לסתום את הפה, מוכרחה לומר את מה שאני חושבת. צריך כוח לעמוד נגד ביקורת כזאת. כי הרי בדרך־כלל יש לאמנים אגו כזה פגיע, שרק אתה עושה פו והם מתמוטטים".

את הגבר הזה היא הכירה בזכות רשימותיה. באחת מהן כתבה, שהיא מחפשת ספר שיעניין אותה באמת, שכל מה שקיים כיום בשוק הוא לא בדיוק זה. אחד מקוראי הרשימה שלח לה ספר, פרי עטו. הם נפגשו, והיא אמרה לו: הספר אומנם יפה מאוד, אבל זה עדיין לא זה. הקורא הפך לחבר־אהוב. עכשיו הוא עסוק בכתיבת ספר חדש, בתקווה שזה יהיה הספר שלו היא מצפה.

שיטה בשגעון

(המשך מעמ' 4)

עוד סוג מהמרים. אנשים בעלי אופי חזק, מוסר עבודה גבוה, חרוצים ושאפתנים, אך תוקפנים ורגזנים. הם אוהבים את עצמם בצורה נרקיסיסטית ומעריכים את עצמם מעל למה שהם באמת. עבורם ההימורים הם התפרקות מכל המחוייבות שלהם למישפחה ולחברה, שלחוקיה הם חייבים להישמע.

אלו הם המצליחנים והעשירים, שפשוט משתעממים ונדחפים לעשות משהו פראי, מרגש. משחקים בדם קר. הכסף לא משחק תפקיד. זהו ביטוי נגד נכנס ללחץ, ומגדיל את סכום ההימורים. כך הוא עלול להפסיד הכל. הוא מנחם את עצמו ואומר "זה נורמלי. כפעם הבא ארוויח". הוא מתחיל ללוות כספים, להגדיל את ההימורים עד שהוא מאבד הכל. במצב כזה הוא עלול להיגרר לטיפה המרה, לסמים, כדי לשכוח את ההפסדים והכישלון הצורב. החלום מתנפץ. מתחיל מעגל התדרדרות נפשית, שעלולה להסתיים בהתאבדות.

כאשר מתמכר כפייתי עוסק רק בתחשיבים ובחישובים, וכל בוקר הוא קם עם רעיון חדש איך להכות את

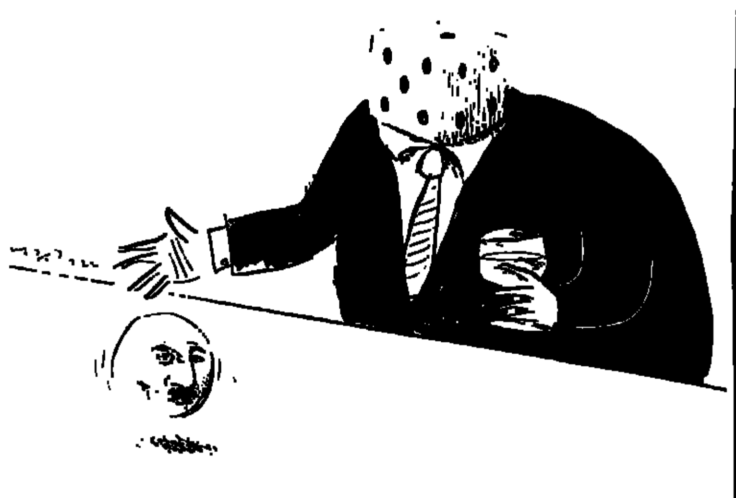

המוסכמות החברתיות. רואים אותם בקאזינו. הם אינם ממלאים טפסי טוטו. זה לא בשבילם.

הגברים האלה גם מרשים לעצמם לשקר בבית. לתרץ את היעדרם או את נסיעותיהם בגלל עבודה ועסקים. הם מסוגלים לשקר בלי להניד עפעף. לדחוף ילד ששואל אותם משהו בדיוק כשהם יוצאים, ולהתגנב מהמיטה בלילה, כדי שהאשה לא תרגיש.

ארנולד וקסלר, מהאגודה לגמילה מהימורים טוען, שההסכמה של נשים להיות נשואות למהמרים, היא לא כל־כך האהבה, כי אם הרצון להתחלק עם הבעל המצליחן, כאשר יעשה את המכה הגדולה, שתהפוך גם אותן לעשירות.

"זהו המאפיין בייחוד נשים משכבות חלשות, שידעו מצוקה בילדותן. הבעל הלא־עובד משכנע אותן, שמעבודה אי־אפשר להתעשר או לחיות כמו שרואים בסרטים. הן שוקעות בחלומות ובאשליות, יחד עם הבעל. נשים משכילות ועשירות יותר, המגלות שהבעל מהמר בסכומים גדולים, פשוט מתעלמות מהבעיה, כדי לא לשבור את חיי הנישואין. בעל מרוויח מביא הרבה מתנות לאשה שתקנית.

"שיעור הגירושין במישפחות של גברים מהמרים כפייתיים, נמוך, לעומת גירושין אצל זוגות לא־מהמרים", מסיק המחקר.

מהמר־ספורט מיקרי, נהנה מתחושה של הצלחה, כאשר הוא משקיע כסף קטן וגורף רווח יפה. ההצלחה גורמת לשיכרון מסויים אצל כל אדם. היא מעניקה תחושה של רצון להתרברב, "תראו איך הלך לי. אני גאון. אני מוכשר. יש לי מזל ושכל".

אצל אנשים חלשי אופי, עם מיבנה אישיות רעוע, ההצלחה הזו עלולה להוות תמריץ שרוחף את השד הקטן החוצה, מהבקבוק. "עם כל הצלחה גדל התיאבון, וניבלם האיזון בין אשליות למציאות. בין התרגשות ושימחה לבין שפיות", אומר ד"ר קאסטר. הסכנה אצל אדם כזה, שזכייה קטנה וסבירה, עלולה להשכיח מהמהמר שזה רק יד המזל או המיקרה. הוא שוקע באופוריה וחושב, שזה יקרה כל יום ובכל סכום. הוא מתמכר למישחק נגד הגורל.

ההתמכרות מוציאה אותו מהאיזון, והוא נגרר. ביום שלא הולך לו, הוא הקופה, ברור שעבודה, מישפחה וילדים אינם חשובים יותר. כאשר מרוויחים, לא מפסיקים. ממשיכים להכפיל את הרווחים. וכאשר מפסידים לא נוטשים את המערכה עד ההצלחה. תמיד מאמינים שהרגע הגדול יבוא.

סקר שבוצע על־ידי חוקרי ביה"ס לרפואה ג'והן הופקינס בארה"ב, חושף גם את מצב בריאותם הפיזי והחברתי. ממידגם של 812 גברים מכורים הסתבר שמחציתם הסתבכו עם החוק, על רקע של חובות, מכות, סחיטה ועבירות אחרות.

ל־83 אחוז מהם היו בעיות עם הלב. 24 אחוז מהמהמרים היו גם נרקומנים, רבע מהם סבלו מבעיות לחץ־דם, ומישקל בגלל ארוחות לא סדירות.

אותם מהמרים שנשותיהם דרשו מהם לעבוד, מצאו עבודות ניירות המאפשרות להם לתת קפיצה לתחרויות ומירוצים, כדי לספק את תאוותם לרגעי המתח.

סקר שנעשה בקרב נגמלים מהימורים מגיע למסקנה, שמדובר באפרעה נפשית מסויימת. כל הנשאלים סיפרו שכל חייהם, שמעו בבית, ולא משנה אם היו עשירים או עניים, שהכסף הוא הדבר הכי חשוב בחיים. למי שיש כסף, והרבה, יכול להיות מאושר, להסתדר, לקנות כל דבר שירצה, אפילו אהבה.

"הקשר בין חסר באהבה וכסף שיבוא במקומו, מופיע בתחושותיהם של מהמרים רבים. בין אם ילדותם היתה קלה או קשה, בני עשירים או עניים. זוהי חשיבה מעוותת, שמלווה אותם ללא הרף. מנחה את התנהגותם, עד כדי מופרעות", אומרים חוקרי אוניברסיטת ג'והן הופקינס בבולטימור.

"מי שקונה מיספר כרטיסי־הגרלה למטרת צדקה עושה משהו טוב. הוא לא מצפה לפרס או לזכייה. אם כי זה נעים כשגם זוכים. אך כשאדם משקיע את כל משכורתו ומניח את מירב כספו על קרן הצבי, שעה שבבית ממתינים לו אשה וילדים הזקוקים לממון הזה, פשוט סובל מאפרעות באישיות. אדם כזה זקוק לטיפול, בדיוק כמו זה שרוכש במשכורתו סמים או שותה לשוכרה.

ההתמכרות הכפייתית להימורים, מתחילה ונגמרת בראש.

שַלֵב טיול מרתק למצרים באירוע המוזיקלי של המאה

"אאידה" בלוקסור

בהפקת בית-האופרה הנודע של ורונה
ARENA DI VERONA

במקום ממנו שאב ורדי את השראתו לכתיבת האופרה המפורסמת "אאידה" - במקדש לוקסור על גדות הנילוס - מעלה בית האופרה הנודע של ורונה את הפקת המאה, והופך את חלומו של ורדי ושל אלפי שוחרי אופרה לאירוע יחיד במינו.

צוות של 1500 איש, 180 נגנים, מקהלת ענק, להקת בלט ומיטב זמרי האופרה בעולם מבטיחים חוויה בלתי-נשכחת לכל שוחר תרבות

החברה הגאוגרפית השיגה מספר מקומות מוגבל להופעה שתתקיים ב-6 במאי 1987, ומשלבת אותה בסיור מרתק של 8 ימים במצרים ברמת 5 כוכבים עם מדריך מצוות החברה הגאוגרפית.

מועד יציאה: 3 במאי 1987

פרטים בחברה הגאוגרפית, רחוב טבריה 8, תל-אביב, טל. 284113

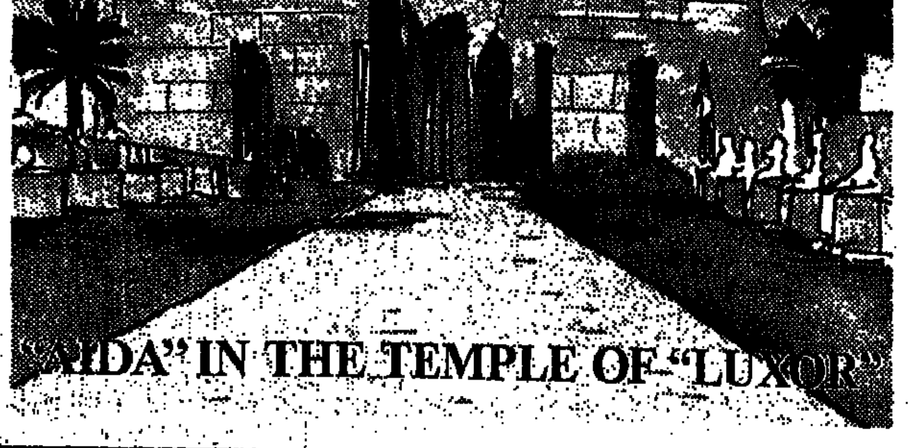

חידון הנקיון

- 5 טיסות זוגיות לחו"ל
- 10 סופי שבוע זוגיים
- 2000 מוצרי ניקיון מעולים של יעקבי

חברת יעקבי מביאה לך את חומרי הניקוי הטובים בעולם. זאת עובדה.
אך שימי לב לעובדה לא פחות חשובה: **המחיר!**
מוצרי הנקיון הטובים בעולם מוצעים לך במחירי תוצרת הארץ.
במילים אחרות: **יעקבי נותן לך טיב עולמי במחיר עממי!**
לקראת החג, רכשי את מוצרי הנקיון המעולים של יעקבי, שלמי מעט, והבית יבהיק כפי שלא הבהיק מעולם.
וזה עוד לא הכל. השתתפי בחידון הנקיון של יעקבי ותוכלי גם לזכות בפרסים יקרי ערך.

1 תכשיר חדשני עם מרסס, המרמז בשמו על הפלוסים הרבים, אותם הוא מעניק בעת השימוש. מנקה בקלות ובמעילות רבה שמשות, חרסינה, קרמיקה, פורמאיקה ועוד.
2 הוא לא נמצא בספארי ואין לו פסים. הוא חזק ונשאר המוצר מספר אחד לניקוי תנורים. תוך דקות יוסר כל כתם עקשני של שומן ופיח והתנור יבריק כחדש.
3 בקבוק כחול ובו הנוזל הכל-יכול. מנקה תוך דקות את דפנות האסלה מאבן וכתמים והוא תוך כדי כך לחיטוי ולהשמדת החיידקים.
4 בשטת השין יסייע לך לנקות ולהבריק כל משטח שיש, פורמאיקה ועץ. אידאלי לניקוי מכשירים עדינים: מסך הטלוויזיה, המחשב הביתי, מכשירי החשמל ועוד.
5 התכשיר הטוב ביותר בעולם להברקת שמשות ומראות בבית ובמכונית.
6 מטהר אויר יבש באיכות של בושם. ניתן לריסוס גם על בדי ריפוד, וילונות ושטיחים. מוצר באיכות מעל לכל תחרות במחיר תחרותי.
7 מבריק ואינו מחליק. הפוליש המעולה על בסיס אקרילי לכל סוגי הרצפות. רוצה רצפה כמו ראי? עם... זה אפשרי.
8 כבר מאה שנה - ועדיין אין לו מתחרה. תכשיר הניקוי הטוב ביותר להברקת נחושת.
9 קל מאוד לזהות: להברקת כלי כסף רק - .... כותנה ספוגה, אידאלית גם לניקוי ניקל כרום.
10 תכירי אותו לפי המברשת האדומה שבראשו. בעזרתה ובעזרת החומר המעולה שבמיכל, תוכלי להסיר בקלות כל כתם מריפוד ושטיח. אם יש לך כלב - ....הוא מוצר חובה בביתך.
11 מסיר במהירות כתמים מבגדים ואינו משאיר סימנים. מרססים על הכתם, מחכים 5 דקות ומברישים בעזרת המכסה המיוחד. טיב ללא תחרות.
12 החוויה המוצלחת להברקת רהיטים: נוסחה חדשנית של קרם עשיר בווקס בצורת תרסיס, מגן על העץ ומעניק לו ברק ויופי. (האנגלים אומרים: THE BEST CHOICE)
13 כשבא לי לפנק את רהיטי העור, בגדי העור והתיקים - אני מטפלת אותם בתכשיר הטוב ביותר בעולם.
14 הנוזל לכביסה ביד לאריגים עדינים במיוחד, שנבחר ע"י נשות אירופה וארה"ב. היחיד השומר על גווני הבגדים וצורתם, גם העדינים ביותר. המוצר המומלץ ע"י תג הצמר הבינלאומי.

כיצד משתתפים בחידון!
לפנייך תמונותיהם של 14 ממוצרי הנקיון של יעקבי (**שימי לב למחירים הנמוכים!**) ו-14 הגדרות המתארות את יתרונותיהם. התאימי בטבלה שלפנייך את ההגדרות לתמונות (לפי המספרים), מלאי את פרטייך ושלחי לת.ד. 4445 ת"א, עבור "חידון הנקיון של יעקבי".

כדי להקל עליך את פתרון החידון - עקבי אחר מודעות מוצרי יעקבי המתפרסמות בעיתונים או גשי לחנות ובדקי בעצמך.

מיותר להזכיר - ככל שתשלחי פתרונות רבים יותר (במעטפות נפרדות) - יגדלו סיכוייך.

בהגרלה ישתתפו כל המעטפות שיגיעו עד 30.4.87.
ההגרלה תתקיים בתאריך 20.5.87, בהשתתפות הנהלת חברת יעקבי, רו"ח החברה ונציג משרד הפרסום.
ההשתתפות אסורה על עובדי חברת יעקבי ופרסום א.קי ועל בני משפחותיהם.

שם פרטי ______ שם משפחה ______
כתובת ______
טלפון ______

בול מס'	מתאים להגדרה מס'	בול מס'	מתאים להגדרה מס'	בול מס'	מתאים להגדרה מס'
1		6		11	
2		7		12	
3		8		13	
4		9		14	
5		10			

המחירים הנם מחירים מומלצים לצרכן נכון לתאריך 1.2.87 ותלויים להשתנות בעקבות אישור עליית מחירים או שינוי בגודל האריזה

טיב עולמי במחיר עממי

כל מוצר של יעקבי בול!

טפסים נוספים לחידון ניתן להשיג ברשתות השווק ובחנויות חומרי הניקוי.

יבואנים: יעקב יעקבי ובניו בע"מ רח' החשמל 1 ת"א טל. 621565.

ישראל סטמפ, צ.א.

גופרית בסבון

עד כה סיפק ים־המלח בעיקר מלח וברוך. עכשיו גילה את אוצרותיו גם עולם הקוסמטיקה, לצורך ייצור גם קרמים שונים.
אל המדפים הגיע באחרונה סבון גופרית, המכונה „ים־המלח". לדברי היצרן, מיוצר הסבון החדש על בסיס מינראלים ושמנים צמחיים.
חברת י. מלכי, דור שני לייצור סבונים בארץ, מתמקדת מאז ומתמיד בייצור מוצרים טיבעיים. בימים אלה שלחה החברה מישלוח ראשון של סבוני הגופרית לגרמניה.
מחיר הסבון לצרכן 3.20 שקל.

נורית אדד

תרופה לפרקינסון?

מנהיגי עולם רבים עלו לרומניה, אל פרופ' אנה אסלאן, והפכו לצעירים תודות לטיפולים הבלעדיים שלה לעצירת ההזדקנות. עכשיו נראה שהגברת אסלאן תביא ישועה לא רק למזדקנים, אלא גם לחולים בפרקינסון.
בימים אלה פירסמה פרופ' אסלאן תוצאות של ניסוי חדשני שערכה ב־91 חולי פרקינסון, באמצעות החומר ג'רוביטל, בו היא משתמשת לעיכוב הזדקנות. אצל 76.2 אחוז מהמשתתפים בניסוי הושגה הקלה במחלה, בתום טיפולים שנמשכו חודשיים. לדברי הרופאה, לג'רוביטל השפעה על המוח ועל מערכות התיפקוד של הגוף.
פירסום הממצאים מביא בימים אלה לרומניה גל של נפגעי פרקינסון מאירופה, המבלים אצל הפרופסור שבועיים של זריקות, וחוזרים הביתה עם מלאי כדורי ג'רוביטל. גם ישראלים חזרו כבר מבוקרשט, עם הקלה בסימפטומים כמו רעד בידים וברגליים, קשיי הליכה ודיכאון.
מחיר עיסקת החבילה הרפואית: טיסה לרומניה (עד סוף מרץ) 204 דולר, בתוספת 14 ימי שהייה בפנסיון הצמוד למרפאה כולל הטיפולים, במחיר 827 דולר לאדם בחדר יחיד.

דבורה נמיר

רוצה הורמונים

אני בן 17.5, והגובה שלי הוא 1.68 מטר. החלום שלי הוא להיות יותר גבוה. שמעתי שקיימים הורמוני צמיחה, אבל הרופאה בקופת־חולים טוענת שהבעיה שלי פסיכולוגית. אולי את מוכנה לשלוח לי את התרופה הזאת, ואני אשלח לך כסף. תעשי לי טובה, אני ממש אומלל בגלל הגובה שלי.

אביתר.

למה אתה חושב שבבית המרקחת ימכרו לי תרופה, בלי מירשם של רופא? אתה רוצה שאני אשב בבית סוהר בגללך? אם הרופאה בקופת חולים סירבה לרשום לך את התרופה, אולי תנסה ללכת לעוד רופא. יכול להיות שהרופא השני יסכים לרשום לך את התרופה, למרות שאני אישית חושבת, שבגילך זה כבר קצת מאוחר.

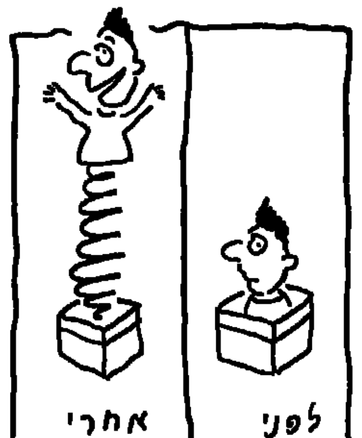

הוי, משעממם!

יש לי בן בכתה א' ובן בגן־חובה. אין לנו כסף לקנות צעצועים, לכן הבילוי היחידי שלהם זו הטלוויזיה, וכשאין טלוויזיה הם משועממים.

חגית

לילדים שלי דווקא היו צעצועים ומשחקים כשהיו קטנים, ובכל זאת הבילוי הכי טוב שלהם היתה הטלוויזיה, שהיא כלי מישחק, בידור ולימוד יוצא מן הכלל. אבל אם את חושבת שצעצועים ומשחקים חשובים, למה שלא תכיני עם הילדים צעצועים? למשל, בובות מגרביים ישנות, או פאזלים מתמונות יפות ודברים יפים שעבורם צריך רק מחשבה ולא כסף. מהניסיון שלי, בשעשועים את המשחקים לבד, נהנים פעמיים.

דנאלה יקרה

עדיין מרטיבה

אני בת 23, ועדיין מרטיבה בלילה. הייתי כבר אצל רופאים ופסיכולוגים, ואף אחד לא עזר לי. אולי יש לך עצה?

האומללה.

יש כיום שיטה חדישה, הנקראת „פעמונית", שמבטיחה הצלחה של 80 אחוז. הטעם אחרוג מהאיסור לפרסם, כדי לעזור לך ולרבים אחרים, שפגעו באותו עניין. טלפני למספר 04־724477 (בחיפה), ותקבלי את כל האינפורמציה הדרושה, ואולי גם עזרה. בהצלחה.

לכל הרוחות

אני מעריצה זמר ידוע כבר ארבע שנים, הולכת לכל ההופעות שלו, קונה מתנות לאשתו ולילדיו, ועושה כל מה שהוא מבקש ממני. אבל הוא מתייחס אלי בזילזול ובגסות. מה לעשות?

לילי, מפרדס כץ

מה עושים עם בן־אדם שמזלזל בך, ומתנהג אליך בגסות? מעיפים אותו לכל הרוחות, ולאט לאט שוכחים אותו בכלל. יש עוד זמרים בארץ, ואגב, אפשר להקשיב לשיריהם, בלי לקנות להם מתנות. אולי אז גם הציפיות שלך לא תהיינה כליכך גדולות.

התרומה הישראלית

מהי תרומתה האמיתית של ישראל לתרבות האכילה. הרי את הצ'ולענט תרמו כבר אבותינו, את החומוס והפלאפל תרמו בני דודינו, את השווארמה תרמו היוונים, ואת הפיצוחים – בני המזרח התיכון, באופן כללי. ובכן, מה תרמנו אנחנו, כיצירה מקורית משלנו, לתרבות הקולינארית הבינלאומית.
את התשובה גיליתי כשישבתי במלון „השרון" שבהרצליה ואכלתי ארוחת בוקר. הנה התשובה האמיתית לשווארמה ולחומוס ולסטייק ולחמוץ המתוק. ארוחת בוקר עמוסה בכל טוב, במיני ירקות, מיני גבינות, מיני מאפה ומיני דג מלוח.
אומנם, אני חסיד גדול של הלחמניה הקונטינטלית המרוחה בחמאה וריבה, או של בן לווייתה הטוסט, שני אלה בליווי הקפה

האיש שבא לסעוד

המהביל, מאפשרים לבן אדם להתחיל את יומו ברגל ימין, הרבה יותר מאשר העין הכפולה והבייקון הממלאים את קיבתך באנגליה. ובכל זאת אני מעדיף את הגיוון הישראלי, בתנאי אולי שאינו מלווה בהמוני נופשים העטים על המגשים בעיניים עצומות ובפה פעור.
במלון „השרון", באחד מימות החול, ישנו רק שניים שלושה סועדים. שקט ושלווה שררו שם, ושולחן ערוך, צבעוני ביותר. בחרנו מעט משלושת מיני הגבינה הלבנה (בבצל, בפפריקה וגבינת קוטג'), הוספנו מעט דג מלוח, עיטרנו כל זאת במעט עגבניות חתוכות גס, מלפפונים ומלפלים, ובעיקר הוספנו לכל זאת פרוסות לחם שחור, טרי ביותר, ולחמניה טרייה כנ"ל.
את כל זה חגגנו לאט לאט, בליווי קפה. יש לאמר, לזכותו של המקום, שנעשה כאן ניסיון נועז – בעזרת תרמוס וקנקן מים חמים – לשמור על החום של הקפה. הניסיון אומנם נכשל, אך הרצון הטוב ראוי להערכה. קפה חם אתה מקבל בדרך כלל רק בבית. אבל בבית, בבוקר, אין מי שיכין לך מגשים צבעוניים ומלאים כל טוב.
המחיר ששילמתי לארוחת בוקר אחת – 17 שקל.

לוקולוס

תחרה לסוכריה

אריזות תחרה לסוכריות דרז'ה. בקרב עדות המיזרח, מושג מוכר ואהוב בשמחות משפחתיות. להרבה אשכנזים לא אומר כלום.
עדות המיזרח הביאו ארצה מינהג מסורתי עתיק־יומין, לפיו מעניקים לאורחים מתנה צנועה ומתוקה בכל אירוע הקשור בנישואים: בחתונה, בטקס החינה, במסיבת מיקווה. המתוק המקובל הוא סוכריות סגלגלות, במיגוון צבעי פסטל, ובתוכן שקד (דרז'ה). את הסוכריות נהוג לארוז בתוך פיסת תחרה קטנה, בעלת אריגה מיוחדת.
מיבחר גדול של אריזות תחרה, בשלל רקמות ודגמים, אפשר להשיג בחנות קוטיליון שבקניון ברמת־גן. המחיר: החל מ־3 אגורות לתחרה, ללא הסוכריות.

איילה זמרוני

היפה התורנית

קרול בוקה. נערת שאנל.

קרול בוקה. כדאי לשים לב לשם. כך נקראת היפהפיה הצעירה, שנבחרה להיכנס לנעליהן הגדולות של קתרין דנב, אלי מקגרו, קנדיס ברגן ויפהפיות עולמיות אחרות, שהיו במשך שנים נערות הבושם הידוע „שאנל 5". בחירתה של בוקה הברונטית, מסמן תפנית חדה ביקידום המכירות של בית האופנה והבשמים הצרפתי.
שאנל 5 היה מזוהה עד כה עם הצבע הבלונדיני. הסיפור הזה החל, כאשר אלילת המין, מרילין מונרו, נשאלה, מה היא לובשת כשהיא נכנסת למיטה, והגדולה מכולן השיבה: „שאנל 5". הערה זו היא שיצרה במשך שנים בתודעת הציבור קשר ישיר בין הבושם לבין דמותה של מונרו.
בהשפעת הדימוי היתה זו קתרין דנב הבהירה, שנבחרה לייצג את שאנל, משנת 1969 עד 1977. צלמים ידועי שם, כמו ריצ'רד אבדון והלמוט ניוטון, הצליחו להפוך את דמותה המצולמת של הכוכבת לפופולארית בעולם כולו, עד שרומה היה שבלתי אפשרי למצוא לה יורשת.
אלא שאפילו לדנב הגדולה נמצאו לבסוף תחליפים, כמו ברגן, מקגרו, צ'ריל טיגס וסוזי פארקר. את כל אלה יורשת היום קרול בוקה, שהיתה מוכרת עד כה כשחקנית קולנוע („שני אדונים" של ז'אן־פרנסואה סטיבנין, ו„יסורי האהבה" של ג'ורג'יו טרבס). את הופעת הבכורה שלה כשחקנית עשתה קרול כשהיתה בת 19, בסרט של בונואל, והיא הספיקה אפילו להיות נערתו של ג'יימס בונד ב„מונרייקר".
בחייה הפרטיים ממלאת קרול בוקה תפקיד נוסף – של אמא לדימיטרי, בנה בן הארבע, עימו היא מתגוררת בפאריז.

להריח גבר

ריחו של גבר הוא גורם חשוב בשיפור הפוריות של האשה, ויש ביכולתו לפעמים אפילו למנוע עקרות. כך קובע פסיכולוג מדנמרק, במאמר שפירסם בעתון בקופנהאגן.
החוקר הדני ערך ניסוי מעניין, המבוסס על הידיעה שאצל נשים המקיימות קשר מיני עם גבר לפחות פעם בשבוע, המחזור החודשי סדיר יותר. הוא מרח זיעה מבית השחי של גברים, מהולה באלכוהול, על השפה העליונה של שש נשים שסבלו מהפרעות במחזור, ואשר לא קיימו יחסי מין עם גברים. בעקבות הטיפול הפך המחזור שלהן סדיר. אצל קבוצת בקרה של שש נשים עם בעיות דומות לא נמרחה זיעה, ולא חל כל שיפור.
מסקנת החוקרים: נשים מגיבות בצורה חיובית לריחו של החומר „פרומונים", הנפרש בזיעת הגבר. נוכחותו הפיזית והגופנית של גבר מזיע, תורמת תרומה חשובה לאשה.

דבורה נמיר

הורים מוכים

אלפי הורים בבריטניה חיים כיום בפחד נורא מפני... ילדיהם האלימים, הגורמים נזקים רבים בבית וסבל בל יתואר לבני־מישפחתם. הילדים ממררים את חיי ההורים באמצעות התנהגות חצופה, חוסר סדר קיצוני, נימוסי שולחן איומים, מכות להורים ולאחים, חבלות ברכוש והתנהגות אנטי־חברתית צורמת. למרות זאת מתביישים מרבית ההורים להודות בפומבי בקיומה של הבעיה, ומנסים להתמודד איתה בחדרי־חדרים.
חומרת הבעיה עלתה לתודעה הציבורית, בעיקבות המיקרה החריג של ג'ון נורמן בן ה־17. הוריו המיואשים לא יכלו לשאת יותר את התנהגותו, והתלוננו עליו במישטרה. לשוטרים ההמומים סיפר האב פרנק, נהג־מונית בן 40, כי ג'ון עקר את דלת חדרו, וניפץ את הטלוויזיה ואת הרדיו של המישפחה. האם קתי גילתה, כי ג'ון אינו מוכן לנקוף אצבע בבית, אלא אם כן ישלמו לו תמורה מלאה, על כל עבודה פעוטה. ההורים תבעו מבנם פיצוי מלא על הנזקים, בסך 80 לישט, ודרשו להרחיקו מהבית.
כך נחשפה בכלי־התקשורת כמעט לראשונה טרגדיה מישפחתית, אשר הופכת שכיחה יותר ויותר בשנים האחרונות. כעס, גילויי עצבנות ואלימות, קיימים אצל ילדים כבר מגיל שנתיים. אבל כאשר הילד ממשיך בתוקפנותנו בגיל מבוגר יותר, ההורים אינם יודעים כיצד להתמודד איתה. „הם נתקפים רגשי אשמה על כישלונם בחינוך

ג'ון נורמן. אלימות.

חכן, ומתקשים להאמין שהם־הם אלו שגידלו את הנוועה הזו", אומרת הפסיכולוגית ג'יין פיירבנק.
הגיל הבעייתי ביותר הוא גיל 17, טוענת פיירבנק. „פסיכולוגים רבים של ילדים מאבדים בהם עניין בגיל זה. המתבגרים פשוט נעשים אטומים, חושבים שיודעים הכל, ואינם מוכנים לשמוע את דעתו של אף אחד".
אלימות כמו זו של ג'ון נורמן נדירה אצל גילאי 12 ו־13, מסבירה הפסיכולוגית. היא מופיעה יותר לקראת גיל 17. „הורים שמגלים תופעות של אלימות קשה אצל ילדיהם, חייבים קודם־כל לקחת אותם לבדיקה רפואית גופנית. יש לגלות האם השתמשו בעבר בסמים כלשהם, או הריחו דבק. יש צורך למצוא סיבה כלשהי להתנהגות הבלתי־הגיונית שלהם".
במקביל, חייבים ההורים לבדוק היטב את יחסם הם אל הנער או הנערה הבעייתיים. למשל, לשים לב כיצד הם מבקשים מהם למלא תפקידים בבית. יש דרכים העלולות לגרום לילדים התפרצויות זעם, עד כדי הכאת ההורים.
גאי קלקסטון, מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת לונדון, מציע שהורים לילדים אלימים יעשו כל מאמץ כדי לעזור לילדים לבנות לעצמם כבוד־עצמי וביטחון־עצמי, שכנראה חסרים להם. הוא אומר: „נסו להבין אותם ואת הבעיות שלהם, וסלו בהם בהרבה סבלנות שעריפה על תוקפנות נגדית".
במיוחד חשוב לשים לב, לא להציב תנאים לאהבה שלכם את הילדים. אין תשובה מהירה ואחידה לפיתרון הבעייה. אחת השיטות הפועלות היא שיטת „האני" ו„אתה". לעולם אל תאמרו לילד אתה עצל, אתה טיפוס נורא. להיפך. השתדלו לומר משהו כמו „אני מרגישה ממש חסרת אונים ומתוסכלת, על כך שאינך עוזר בבית".

דרורה שביט